

הליכוד - מצע

מבוא למצע הליכוד, תשנ"ט (1999)

חמשת העיקרים:

הציונות, הזכויות, הביטחון, השלום וירושלים.

1. הציונות ועם ישראל

- א. ישראל היא מדינה יהודית, ציונית ודמוקרטית. הציונות היא תנועת השחרור של העם היהודי והגשמתה תוצב בראש סולם עדיפויותיה של ממשלת ישראל. מדינת ישראל מהווה אמצעי להגשמת מטרות הציונות. הממשלה תפעל בנאמנות ובתנופה להגשמת הציונות ע"י הגברת העלייה, ההתיישבות, בנין הארץ, פיתוחה, והעמקת הזיקה של העם היהודי בישראל ושל יהדות התפוצות למדינת ישראל ולמורשת ישראל.
- ב. יובטח המשך שיגשוגה של תרבות יהודית ישראלית כנגד הפוסט-ציונות ותנאי הכפר הגלובלי, תרבות המבוססת על התרבות היהודית המסורתית לגווניה ולעדויותיה, והיונקת, מהתרבות המדעית דמוקרטית של המערב.
- ג. הממשלה תראה מול עיניה את הצורך לטפח ולשמור את אחדותו של העם היהודי, ותפעל להעמקת החינוך היהודי והציוני ולמניעת התבוללות בקרב בני הנוער היהודיים ברחבי העולם.
- ד. יישמר הסטטוס-קוו בנושא דת ומדינה. הממשלה תפעל לקירוב לבבות בין דתיים לחילוניים בדרכי נועם וברוח אהבת ישראל.

2. הזכויות

זכותו של העם היהודי לארץ ישראל היא זכות ניצחית שאינה ניתנת לערעור. זכות בסיסית זו משולבת עם זכויות יסוד נוספות: עם זכותו של עם ישראל לשלום וביטחון; עם זכותם של אזרחי ישראל לסטנדרטים מערביים של זכויות אזרח ודמוקרטיה; ועם זכותם של כל אזרחי ישראל עולים כותיקים, דתיים כחילוניים, מיעוטים כיהודים וימנים כשמאלנים, להשתלבות מלאה והרמונית במדינה על מנגנוניה השונים, ליחס מכבד ואוהד מצד התקשורת הישראלית ולהשגת שוויון הזדמנויות מלא ושלים.

3. הביטחון

קיומה של ישראל כמדינה יהודית עצמאית במזרח התיכון מותנית בראש ובראשונה בביטחון. לפי כך שיקולי הביטחון למיניהם מקבלים עדיפות עליונה במדיניות ישראל. בהתאם לכך תקפיד ישראל לשמור על נכסי הביטחון שלה על מנת להרתיע כל אויב, להבטיח את יכולתה להגן על עצמה בעתות משבר כתנאי הכרחי, וכמרכיב ראשון במעלה, בכל הסדר מדיני.

4. השלום

השלום הוא אחד מהיעדים המרכזיים של מדינת ישראל. ישראל תמשיך לפעול למען השגת הסכמי שלום יציבים וקבועים ויחסי שכנות טובים עם הפלשתינאים ועם כל

מדינות ערב, תוך ראיית הביטחון בכל הרמות כתנאי הכרחי שבלעדיו לא יתכן שלום בר-קימא במזרח התיכון.

5. ירושלים

ירושלים היא בירתו הנצחית של העם היהודי, עיר אחת מאוחדת, שאינה ניתנת לחלוקה. ישראל לא תנהל כל משא ומתן על ירושלים, תעשה לחיזוק אופייה וסמליה היהודיים ותגביר את תנופת ההתיישבות היהודית בכל רחבי העיר. ביצורה של ירושלים כבירתנו היא משימה לאומית ממדרגה ראשונה. הממשלה

תפעל במרץ לחיזוקה ולפיתוחה של העיר בכל התחומים למען כל תושביה.
 ישראל תבטיח את חופש הפולחן הדתי ואת הגישה החופשית אל המקומות
 הקדושים לבני כל הדתות בירושלים.

שלום

יסודות השלום

1. השלום הוא מטרה חיונית של מדינת ישראל. הליכוד יעשה לחיזוק הסכמי השלום הקיימים עם מדינות ערב, ויפעל להשגת הסכמי שלום עם כל שכנינו, במגמה לקדם פיתרון כולל לסכסוך הישראלי-ערבי.
2. הליכוד יפעל להשגת שלום וגבולות של קבע במסגרת חוזה שלום בין ישראל ובין שכנותיה ויקדם שיתוף פעולה עימן בחיי המעשה. הם יכללו קשרים דיפלומטיים תקינים, פתיחת הגבולות למעבר חופשי, שיתוף פעולה כלכלי, והקמת פרויקטים משותפים בתחומי המדע, הטכנולוגיה, התיירות והתעשייה.
3. מבחן לרצון מדינות ערב לשלום הוא מניעת פעולותיהם של ארגוני הטרור שבתחומן, סגירת מפקדותיהם והפסקת הלוחמה המדינית והכלכלית ופעולות איבה צבאיות בתקופת המשא ומתן.
4. כדי להפיג את החשדות שהתפתחו במהלך מאה שנות מלחמה בין העם היהודי בישראל לשכנינו הערביים ולסלול את הדרך לשלום אמיתי, יש ליצור מנגנונים של בניית אמון הדרגתי סביב פרויקטים של שיתוף פעולה. לצורך זה יש לקדם מפעלים משותפים והסדרים אזוריים בהפסקת מרוץ החימוש, התפלת מים, פיתוח מקורות מים וניצולם הנכון, ייצור אנרגיה, הגנת המערכת האקולוגית מפני זיהום ופגיעה, תיירות משותפת, וכדומה.
5. דמוקרטיזציה הדרגתית של הרשות הפלשתינאית ושל מדינות ערב היא מרכיב חשוב בין האמצעים לבניית אימון.

הפלשתינאים

1. הכרזת מדינה

הכרזה פלשתינאית חד צדדית על הקמת מדינה פלשתינאית תהווה הפרה יסודית ומהותית של ההסכמים עם מדינת ישראל, ופירושה ביטול הסכמי "אוסלו" ו"וואי".

2. הסכמי "אוסלו" ו"אחוזת וואי"

ממשלת ישראל תנהל משא ומתן עם הרשות הפלשתינאית תוך שמירה על האינטרסים הלאומיים החיוניים למדינה. הממשלה הציבה והקפידה על עקרון ההדדיות במשא ומתן עם הפלשתינים וביישום ההסכמים איתם, ובכלל זאת בהסכם "אחוזת וואי". הממשלה תמשיך לעמוד בתקיפות על קיום ההתחייבויות הפלשתיניות כתנאי ליישום ההסכמים, בכלל זאת תמשיך להקפיד על מילוי ההתחייבויות הבאות:

א. טרור.

עמידה על מלחמה שיטתית של הרשות הפלשתינאית בארגוני הטרור ותשתיתם. כלומר, לא רק להגביר את המאמצים למניעת פיגועים, אלא לפעול בנחרצות למניעת פוטנציאל הטרור ע"י פירוק תשתית הטרור שהתפתחה והתרחבה בשטחי הרשות הפלשתינית מאז הסכמי "אוסלו".

ב. ההסתה

הפסקת ההסתה נגד ישראל באמצעי התקשורת הפלשתינית, במערכת החינוך שלה

ובכל מוסד אחר שלה, והסבת מערכת החינוך והתקשורת הפלשתינית מן המתכונת האנטי הישראלית הנוכחית, המלווה בקריאה להתכונן למאבק על חזרה ליפו, חיפה והגליל, לכיוון של הכרה בישראל ושל פיתוח יחסי שלום ושכנות טובה בין יהודים לערבים.

ג. נשק

איסוף הנשק הבלתי חוקי המצוי בידי תושבים פלשתינים וסילוק הנשק המוחזק בידי המשטרה הפלשתינית, מעבר למותר עפ"י ההסכם.

ד. צמצום המשטרה

צמצום גודלה של המשטרה הפלשתינית לגודלה המותר עפ"י ההסכם.

ה. הסדר הקבע

מטרות-העל להסדרי הקבע עם הפלשתינאים: סיום הסכסוך בין ישראל לפלשתינאים

על בסיס מוסכם, יציב ובר-קימא, והמרת יחסי העימות בשיתוף פעולה ובשכנות טובה, תוך שמירת האינטרסים החיוניים של ישראל כמדינה ציונית ויהודית בטוחה ומשגשגת.

ממשלת הליכוד תכבד את כל ההסכמים הבינלאומיים שנחתמו ע"י קודמותיה ותחתור להשגתו של הסדר קבע עם הפלשתינים.

הסדר הקבע יביא לצמצום הסכנות הביטחוניות הנגזרות מהסכמי "אוסלו" ובראשן הסכנה הטמונה בקיומם העכשווי ובאפשרות התרחבותם בעתיד, של כוחות פלשתיניים קלים, בהיקף של 3 אוגדות חי"ר, הממוקמות בקירבה מיידית למרכזי האוכלוסייה, השלטון, העורף הישראלי, למחסני החירום ולשטחי ההערכות של צה"ל. ההסדר יהיה מושתת על העקרונות הבאים:

א. ממשל עצמי

מדינת ישראל לא תאפשר הקמת מדינה ערבית פלשתינאית ממערב לירדן. הפלשתינאים יוכלו לנהל באורח חופשי את חייהם במסגרת של ממשל עצמי ולא של מדינה ריבונית ועצמאית. כך למשל, פעולתם בנושאי חוץ ביטחון הגירה ואקולוגיה תוגבל בהתאם לאילוצים הנובעים מהצרכים הקיומיים, הביטחוניים והלאומיים של ישראל.

ב. ירושלים

ירושלים תישאר בירתה השלמה והמאוחדת של מדינת ישראל ושל ישראל בלבד. הממשלה תדחה על הסף את ההצעות הפלשתיניות לחלוקת ירושלים, כולל הצעת החלוקה שהוגשה בכנסת ע"י הסייעות הערביות, שנתמכה ע"י חברים רבים ממר"צ ומהעבודה. הממשלה תדחה בתוקף ניסיונות המגיעים מכיוונים שונים בעולם, חלקם אנטישמים בשורשם, לערער על מעמדה של ירושלים כבירת ישראל ועל הקשר

היחודי בין 3,000 השנים שבין העם היהודי לבירתו. כדי להבטיח זאת יש להמשיך ולנקוט ללא היסוסים במדיניות בה נקטה הממשלה עד כה:

* הממשלה קטעה את זרם הביקורים של ראשי מדינות ושרים ב"אורינט האוס" שהחל בתקופת ממשלת השמאל.

* הממשלה הקימה נקודות משטרה ותגברה את משטרת ישראל בשכונות שאליהן ניסה אש"ף לחדור במזרח העיר.

* הממשלה איפשרה את המשך ההתיישבות היהודית בתוך העיר העתיקה ובעיר דוד למרות מחאת השמאל. ממשלת הליכוד תמשיך לפעול ביתר שאת למען המשך ההתיישבות היהודית והעמקת הריבונות הישראלית באזורי מזרח העיר, תוך דגש על שיפור הפחתם ובטחונם של התושבים הערביים.

ג. הירדן גבול הקבע

נהר הירדן יהיה גבול הקבע של מדינת ישראל. יכול שממלכת ירדן תהיה שותפה

להסדר הקבע בין ישראל לפלשתינאים, בתחומים שיוסכם עליהם.

ד. אזורי הביטחון

הממשלה הצליחה לצמצם באופן ניכר את היקף שטח "הפעילות" שהפלשתינים ציפו לקבל בהסדר הביניים. הממשלה תעמוד על כך שאזורי הביטחון החיוניים להגנתה של ישראל וההתיישבות היהודית יישארו בשלטון ישראלי מלא.

ה. התיישבות

ההתיישבות היא ביטוי מובהק לזכותו הבלתי מעורערת של עם ישראל לארץ ישראל ומהווה נכס חשוב להגנה על האינטרסים החיוניים של מדינת ישראל. הליכוד יפעל להמשך חיזוקה ופיתוחה.

ו. תשתיות האסטרטגיות

ישראל תשמור על התשתיות החיוניות לה ובראשן: מקורות המים, ותמנע כל פגיעה באינטרסים שלה בתחום זה.

ז. חופש הפעולה של צה"ל

המרחב האווירי שמעל יהודה שומרון וחבל עזה יהיה פתוח לחיל האוויר הישראלי וינוהל ע"י ישראל. צה"ל וזרועות הביטחון הישראלים ייהנו מחופש פעולה מלא להגנתה של ישראל ואזרחיה.

ח. חלוקת הנגב

ממשלת הליכוד תדחה על הסף את הרעיונות שהועלו ע"י כמה מראשי מפלגת העבודה לנסיגת ישראל מחלק מהנגב ומסירתו לפלשתינאים. הליכוד קובע כי המשמעות המעשית של תוכנית זו היא שאין לראות עוד את "הקו הירוק" כ"קו האדום", דבר המקרב אותנו לתוכניות החלוקה משנת 1947, באשר הוא פותח פתח עקרוני לויכוח עתידי על גורלם של הגליל, המשולש, ואזורים נוספים. הליכוד קובע כי הצעותיהם של ראשי העבודה עלולות להוביל, פשוטו כמשמעו, להתפוררותה של מדינת ישראל.

ט. הפליטים

* הסתלקות ערבית מניסיון לחתור תחת קיום ישראל בחסות הסיסמה של "זכות השיבה" היא תנאי הכרחי להסדר ולשלום בר-קיימא. מדינות המערב, מדינות ערב וישראל ייזמו פרויקטים שיענו על צרכי השיכון והתעסוקה ויאפשרו לשקם את הפליטים והעקורים במקומותיהם.
* הפליטים היהודיים מארצות ערב, כמיליון, אולצו לעזוב את מדינות ערב אחרי קום מדינת ישראל, תוך שהוכרחו לוותר על רכושם. במשא ומתן המדיני, ממשלת הליכוד תעלה את התביעה לפיצויים עבור הסבל ואובדן הרכוש של פליטים אלה.

י. איכות הסביבה

הסדר הקבע יכיל מנגנוני פיקוח שימנעו נזקים סביבתיים חמורים העשויים להיגרם לישראל ולאיכות החיים של תושבי מישור החוף והשפלה, באמצעות זיהום נחלים, הזרמת שפכים ביו"ש, זיהום אוויר וכן מנגנונים שימנעו פגיעה למאגר מי התהום של ישראל.

יא. עבודה פלשתינית

הממשלה תאפשר ותעודד פיתוח מקורות תעסוקה לפלשתינאים בתחומי הרשות הפלשתינית על מנת שניתן יהיה לצמצם בהדרגה את היקף תעסוקת העובדים הפלשתינאים במשק הישראלי.
 הממשלה תינקוט שורה של צעדים כלכליים ואדמיניסטרטיביים על מנת לצמצם באורח דרסטי את מספר העובדים הזרים, פלשתינים ואחרים, במשק הישראלי.
 הממשלה תינקוט צעדים תקיפים למיגור התופעה שהחלה לאחר הסכמי "אוסלו" של הסתננות עובדים פלשתינאים ממדינות ערב לתוככי מדינת ישראל.

הגולן

הכנסת ה-10 קיבלה על פי הצעת הממשלה בראשות הליכוד, את החוק להחלת המשפט, השיפוט והמינהל של המדינה על רמת הגולן, בכך נקבעה ריבונות ישראל על חבל ארץ זה. הממשלה תמשיך לפעול לחיזוק ההתיישבות בגולן.

לבנון

ישראל תפעל לישומה של החלטת מועצת הביטחון של האו"ם 425 להוצאת צה"ל מלבנון תוך הבטחת סידורי הביטחון המתאימים, לשם ההגנה על אזרחיה בצפון הארץ והבטחת ביטחונם של אנשי צד"ל.
 ישראל תימנע ממהלכים בלתי שקולים העלולים להעתיק את קו הלחימה מדרום לבנון אל שפת הגליל.

ירדן

ירדן היא ממלכה שכנה ידידותית לישראל. לשתי המדינות מסכת שלמה של אינטרסים משותפים. ממשלת ישראל תפעל להמשך הקשרים המיוחדים ולהעמקת שיתוף הפעולה בין ישראל לירדן, ואף לחיזוקם וביצורם בשיתוף פעולה הדוק עם המלך עבדאללה.

מצרים

ממשלת ישראל רואה חשיבות רבה בהסכמי השלום ובקשרים הדיפלומטיים שנתהוו לפני כ-20 שנה ע"י מנחם בגין ואנואר סאדאת בין ישראל למצרים. הממשלה תפעל לשיפור הקשרים וההבנה היהודית בין שתי המדינות.

סוריה

ישראל תמשיך לפעול לחידוש המו"מ לשלום עם סוריה, ללא תנאים מוקדמים.

מדינות ערב נוספות

ישראל תמשיך במאמצים להכרה הדדית עם מדינות ערביות נוספות איתן אין לה עדיין יחסים ותשתדל לכוון יחסים מלאים עם מדינות עימן היא מקיימת מגעים התחלתיים. ישראל עוקבת בעניין אחרי ההפשרה באיראן ומקווה שבעקבות הסדר-הקבע המקווה עם הפלשתינים תבוא גם הפשרת הקרח עם מדינות ערביות ומוסלמיות נוספות, קרובות כרחוקות.

ביטחון

- מטרתה של מדיניות הביטחון היא לאפשר את מימוש יעדי הציוניים של ישראל, להבטיח את קיומה ושלומה של המדינה, להגן על ביטחון אזרחיה, למנוע מלחמה ולהביא לניצחון מכריע ומהיר עם זו תיכפה עלינו.
- ישראל תשמור על מלוא כושר ההרתעה שלה ועל המרכיבים החיוניים לביטחונה

הלאומי.

- ישראל תמשיך להיערך לאיומים הביטחוניים שנובעים ממגמות הצטיידות

- באזור. הממשלה בלמה את הקיצוץ בתקציב הביטחון, מגמה זו תימשך ויוקצו יותר משאבים למבנה הכוח בצה"ל.
4. הממשלה תמשיך להציב כיעד לאומי את הפיתוח והייצור בישראל של מערכות נשק ייחודיות כדי לשמור על העליונות הייחודית של צה"ל.
5. הממשלה היוצאת הייתה הראשונה שהקימה צוות לביטחון לאומי שפועל מכוח חוק יסוד: הממשלה. אחת ממטרות הצוות תהיה להשתתף בהערכה מחדש של שינוי תנאי הזירה בעקבות הסכמי "אוסלו" והסיכונים הנובעים מקיומו של הכוח הפלשתינאי. כן יבחנו הצעות לשינוי מבנה צה"ל, צבא הקבע, מילואים ונושאים אחרים במטרה להתאימם לשינויים במצב הביטחון ולהתפתחויות בחברה הישראלית.
6. יורחב שיתוף הפעולה האסטרטגי עם מדינות שונות ובראשן ארה"ב שעימה חתמה הממשלה על מזכר הבנה לשיתוף פעולה אסטרטגי.
7. הממשלה תקדם את פרויקט ההנצחה הלאומי בהר איתן ותקצה לשם כך את המשאבים הנדרשים.
8. הממשלה הקימה 4 מכללות צבאיות חדשות (3 חילוניות ואחת דתית) והיא תפעל לקידומן וחיזוקן.
9. הממשלה הקימה גופים חדשים לקליטת עליה בצה"ל ותמשיך לפעול לסייע לנוער העולה המתגייס לצבא.
10. בעקבות הסכמי "אוסלו" התמקמו כוחות המכונים "המשטרה הפלשתינית" בתוך מרחב ההערכות של ישראל. הממשלה תנחה את מערכת הביטחון וצה"ל לפתח מענים ותשובות להשלכות הנובעות מכך.

יחסי חוץ

- * מדיניות החוץ של ישראל תשרת את צרכי ביטחון המדינה ושאיפתה לשלום ולשגשוג כלכלי ותרבותי.
- * ישראל תפעל לטיפוח יחסי הידידות וקשרי הגומלין עם מדינות העולם. כמו כן יטופחו הקשרים עם הקהילות היהודיות במדינות השונות ותיעשה פעילות לקירוב הישראליים המתגוררים בחו"ל.
- * הממשלה חתמה על הסכמי סחר חופשי עם מדינות רבות, ותמשיך להרחיב את קשרי הכלכלה והסחר של המדינה.
- * מזכר ההבנה האסטרטגי עם ארה"ב עליו חתמה ממשלת הליכוד מבטא את יחסי הידידות והקירבה בין שתי המדינות. הממשלה תמשיך לשקוד על חיזוק היחסים המיוחדים בין העם בישראל ובין העם האמריקני.
- הליכוד ביחסים הקרובים וההדוקים עם ארה"ב אבן פינה למדיניות החוץ שלה. יחסים אלה, מושתתים על שותפות אינטרסים, על אמונה ועל ערכי מורשת משותפים של חרות, דמוקרטיה, ושלום בעולם.
- * הממשלה חתמה בראשי תיבות על הסכם מחקר ופיתוח עם האיחוד האירופי ותמשיך לפעול להעלאת דרג יחסיה הכלכליים עם האיחוד האירופי, כמו גם להעמקת ההבנה המדינית עם האיחוד האירופי.
- * יחסי ישראל ומדינות החב"מ התפתחו בשנים האחרונות ובכלל זאת בתחומי הכלכלה הסחר והתרבות. ישראל תפעל להמשך הידוק קשריה עם רוסיה ומדינות חבר-המדינות. הממשלה תפעל לשיתוף פעולה במניעת מעבר טכנולוגיות צבאיות מחבר-המדינות למדינות כמו איראן המבקשות להצטייד באמצעי לחימה בלתי קונבנציונאליים.
- * הממשלה העמיקה את היחסים המדיניים, הכלכליים המדעים והתרבותיים עם מדינות מרחב אסיה ותמשיך לפעול לשיפור קשריה עם מדינות אלה.
- * הממשלה תעשה להידוק קשריה עם מדינות אפריקה ולחתימת הסכמים בילטרליים לשיתוף פעולה עם מדינות יבשת.

שבויים ונעדרים

- * ישראל תמשיך לפעול ללא לאות להחזרת כל שבוייה ונעדריה הביתה.

חנינה לפולרד

הממשלה תיפעל למען השגת חנינה ליונתן פולרד.

ביטחון פנים

1. לאחר שלוש שנים בהם איבדו אזרחי ישראל את תחושת הביטחון האישי, חלה ירידה דרמטית בפיגועי הטרור. הדבר נובע ממדיניות הממשלה של מלחמה חסרת פשרות בארגוני הטרור ותשתיתם. הממשלה תמשיך במדיניות של מלחמה עיקשת בטרור.
2. הממשלה נתנה בידי המשטרה כלים ומשאבים כדי להגן טוב יותר על חי האדם, גופו ורכושו, ותמשיך במגמה של חיזוק משטרת ישראל ופתיחת תחנות משטרה חדשות נוסף על אלו שכבר נפתחו בשנים האחרונות.
3. הממשלה תיתן עדיפות למלחמה בפשע ובסמים ובתופעות של אלימות בכלל ובמשפחה בפרט. ותמשיך לצדד בהחמרה בענישה על עבירות חמורות נגד נשים, קטינים וחסרי ישע.

חינוך

1. כללי

החינוך היה בבת עינו של העם היהודי בכל תולדותיו. ממשלת הליכוד שמה את החינוך בראש סדר העדיפויות הלאומי והגדילה את תקציב החינוך בלמעלה מ-20%

לעומת התקציב של הממשלה הקודמת.

הממשלה תמשיך ותחזק בחינוך את היסודות היהודיים לאומיים, הציוניים והחברתיים. החינוך יהיה מושתת על הערכים הנצחיים של מורשת ישראל, על תודעה יהודית ציונית, על אהבת המולדת וזכותנו עליה, על נאמנות לעם ולמדינה, על ערך העבודה ומוסר העבודה, על חרות ושיוויון, על סובלנות, על עזרה הדדית,

על אהבת הבריות וטוהר המידות ברוח חזונם של נביאי ישראל. הערכים הללו יוחדרו במיוחד בבתי המדרש למורים שמתפקדים להקנות לתלמידים את הציונות כתורת חיים מעשית. במערכת החינוך על כל דרגותיה, תמשיך הממשלה בשימת דגש על הכנת הדור הצעיר

לעולם הטכנולוגי המתקדם בו אנו חיים.

יפותחו הכישורים הבסיסיים להכנה לחיים, החל מן הגיל הרך וכלה במוסדות המחקר וההשכלה הגבוהה.

2. עקרונות מדיניות הממשלה במערכת החינוך

- א. חינוך חובה חנים מגיל 3 ועד לאוניברסיטה.
- ב. הרחבת יום לימודים ארוך שקיימת ב 100 רשויות מקומיות ברחבי הארץ לכל המדינה.
- ג. צמצום פערים חברתיים על ידי מתן תמריצים לקידום מערכת החינוך בישובי עדיפות לאומית ובשכונות שיקום ורווחה.
- ד. מאבק בנשירה מבית הספר ופיתוח מסלולי הזדמנות שניה.
- ה. הרחבת מערכת ההשכלה הגבוהה והקמת מערכת סיוע שתאפשר לכל המעוניין לרכוש השכלה גבוהה. תוך מתן עדיפות למגמות המדע והטכנולוגיה.
- ו. פריסה מקיפה ושיוונית ככל האפשר, של מיטב המורים, בכל אזורי הארץ לרבות

המרוחקים ממרכזה.

ז. פיתוח חינוך טכנולוגי שיעצב דור חדש של מדענים, חוקרים ומורים שיבסס את

השתלבות המדינה בצמרת המחקר והתעשייה בתחומי המדע והטכנולוגיה.

ח. הממשלה תאפשר קבלת הלואה לטווח ארוך ללא ריבית לכל סטודנט.

ט. חיילים משוחררים יזכו לסיוע במימון לימודיהם המקצועיים או במערכת ההשכלה הגבוהה.

י. תימשך הגדלת התקציבים וההשקעה בכל מערכות החינוך.

3. פרויקט "מחשב לכל ילד"

במסגרת הפרויקט "מחשב לכל ילד" שהנהיגה הממשלה הנוכחית חולקו כ-100,000 מחשבים בכל המגזרים כולל הערבי והבדואי. הפרויקט כולל הכשרה וליווי של

התלמיד ואחד מבני משפחתו. לאור ההצלחה המסחררת של הפרויקט תמשיך הממשלה בהפעלתו בשנים הבאות עד להשלמתו.

4. תוכנית הסיוע לסטודנטים

- א. הרחבת מערכת ההשכלה הגבוהה והקמת מערכת סיוע שתאפשר לכל המעוניין לרכוש השכלה גבוהה.
- ב. מתן הלוואות נוחות ללא ריבית ולטווח ארוך לסטודנטים למימון לימודיהם.
- ג. השתתפות של עד 50% בשכר הלימוד של כל חייל משתחרר תוך מתן עדיפות לחיילים קרביים.
- ד. הממשלה תמשיך ותגדיל את המלגות במסגרת פרויקט החונכות כך שיסבסד שכר לימוד לעוד עשרות אלפי סטודנטים.

ה. תיושם תוכנית הממשלה לעודד את המעורבות החברתית של הסטודנטים בתמורה להשתתפות בשכר לימוד. תרומת הסטודנטים תופנה בעיקרה אל העיירות הפיתוח ושכונות המצוקה מתוך רצון לנצל את יכולתם הייחודית ולהעזר בה על מנת לחזק אוכלוסיות שאינן נהנות מיתרון דומה.

ו. ממשלת הליכוד תעניק הלוואות לכל ישראלי בין הגילאים 20 ו-30 כדי לאפשר לו להשלים את השכלתו, בין אם באוניברסיטה, במכללה או בהכשרה מקצועית בכל מוסד שהוא.

5. החינוך בגיל הרך

- א. הפעלת חינוך חינוך בגיל הרך בהמשך להחלטה שקיבלה הממשלה.
- ב. הפעלת יום לימודים ארוך חינוך בגני טרום חובה ובגני חובה בעיקר באזורי מצוקה.
- ג. יושם דגש על חינוך ליצירתיות ולפעלתנות של הילד בגיל הרך, תימשך ותפותח התפיסה הויזואלית והשכלית במטרה להעניק בסיס בריא להתפתחות הילד ולהבטחת הישגיו ברכישת מיומנויות היסוד, הקריאה והכתיבה.

6. החינוך בבתי הספר

- א. הממשלה הנהיגה יום לימודים ארוך שכבר פועל ב-446 בתי ספר הפזורים ב-100 ישובים ותמשיך ביישום התוכנית בשנים הקרובות.
- ב. הממשלה תמשיך ותשים דגש על הבטחת ההצלחה בלימוד הקריאה והכתיבה כמיומנויות יסוד. צמצום הבעיה בלימוד הקריאה עד למינימום מביא לצמצום מספר התלמידים טעוני הטיפול במדינה.
- ג. הממשלה תמשיך בהגברת לימודי המדע והטכנולוגיה בבתי הספר בזיקה לצורכי המשק ולחזוק כלכלת המדינה ובטחונה.
- ד. הממשלה תמשיך בהענקת תמריצים למורים ולתלמידים הפונים למקצועות אלה יושם דגש מיוחד על הכשרת מורים ברמה גבוהה במקצועות הריאליים.
- ה. הממשלה תמשיך ברכישת מחשבים אישיים לבתי הספר, כך שכל תלמיד, כבר מבית הספר היסודי, יסתייע במחשב אישי בחלק מהשיעורים המועברים בבתי הספר.
- ו. הממשלה תעודד את הרחבת לימודי הפילוסופיה לבתי הספר התיכוניים ככלי לפיתוח חשיבה עצמאית וסקרנות אינטלקטואלית. עדיפות מיוחדת בנושא זה תינתן לבתי ספר תיכוניים בפריפריה.

7. החינוך במגזר הערבי והדרוזי

- א. הממשלה תמשיך ותקדם את הטיפול בבתי הספר במגזר הערבי והדרוזי בתחום מניעת נשירה והעלאת רמת ההישגים בעזרת תוכנית החומש שהקימה למגזר הערבי.
- ב. הממשלה תמשיך להפעיל את פרויקט "מחשב לכל ילד" במגזר המיעוטים בליווי הכשרת התלמידים ובני משפחתם.
- ג. הממשלה מיסדה את עבודת המפקחים הערבים במזכירות הפדגוגית לנושאים היחודיים בחינוך ותמשיך בהרכבת ועדות מקצועיות לנושאים אלה.
- ד. הממשלה תמשיך ותעמיק את תיפקוד נציגי החינוך הערבי באגפים ובמחלקות השונות במשרד החינוך והתרבות.
- ה. הממשלה תמשיך ותקדם את החינוך המדעי והטכנולוגי במגזר המיעוטים.
- ו. הממשלה תמשיך במגמת שיפור ההישגים הלימודיים והעלאת מספר המסיימים

את כיתה יב וניגשים לבחינות בגרות במגזרי המיעוטים תוך דאגה לילד המתקשה, לצד טיפוח הילד המחונן בכל שלבי הגיל.
 ז. הממשלה תעודד תוכניות להרחבת לימודי הפילוסופיה במיגזר הערבי והדרוזי ככלי מרכזי לפיתוח חשיבה עצמאית וביקורתית וכמכשיר שיסייע ויקל על השתלבותם של המיגזר הערבי והדרוזי באקדמיה.

8. החינוך בקרב העולים

א. הממשלה תמשיך בהענקת סל קליטה לתלמיד עולה, תוך הפעלת תוכניות סיוע יחודיות לבתי ספר קולטים.
 ב. הממשלה תמשיך ותרחיב את כיתות האולפן המופעלות ברחבי הארץ ותתגבר את השתלמויות המורים והמדריכים המופקדים על קליטת העולים.
 ג. הממשלה הכפילה את תוכניות החינוך המופעלות ברחבי ברית המועצות לשעבר במסגרת המאמצים לעידוד עלייה ולקידום הקליטה.
 ד. הממשלה בשיתוף משרד החינוך תמשיך ותגדיל את הקצאות הסיוע היחודי בשעות עזר לתלמידים עולים.
 ה. הממשלה תמשיך ותשקיע מאמצים ומשאבים בתוכניות יחודיות לקליטת יוצאי אתיופיה בכל המסגרות החינוכיות ותמשיך בהפעלת תוכנית מנ"ע (מניעת נשירה) בקרב תלמידים בני העדה.
 ו. יורחבו התוכניות המיוחדות לבני העדה האתיופית בחופשת הקיץ, בשיתוף הג'וינט והחברה למתנסים.
 כמו כן תמשיך הממשלה בשילוב אלפי תלמידים מבני העדה בתוכניות לימוד שונות אחר הצהריים.

9. תנועות הנוער

הממשלה מוקירה את פעילותן של תנועות הנוער הציוניות ותמשיך לתמוך ולחזק אותם ללא הבדל השקפה, לאור תרומתן החשובה לבנין העם והארץ ותעודד הצטרפותם של בני הנוער לתנועות במגמה להעמיק את השפעתן על חינוך הדור הצעיר וחיזוק מועורבות הנוער בחיי העם והמדינה.

10. השכלת יסוד למבוגרים

א. במטרה לצמצם את הפערים החברתיים ולשפר את תיפקודם של אזרחים רבים בעבודה ובחברה, תרחיב הממשלה את מסגרות הלימוד למבוגרים חסרי השכלת יסוד.
 ב. הממשלה תמשיך בתוכניות העשרה והרחבת אופקים למבוגרים נוכח ההצלחה הגדולה ועשרות אלפי המשתתפים בתקופת כהונת הממשלה.
 ג. הממשלה תמשיך בהשמת דגש על הקניית יסודות הקריאה והכתיבה במטרה לעקור את האנלפבתיות מן השורש.
 ד. הממשלה תרחיב את תוכניות הלימוד והחוגים בנושאים שונים, כולל חוגים ברמה אוניברסיטאית במתכונת פתוחה.

11. חינוך גופני וספורט

א. הממשלה רואה בחינוך הגופני חלק חשוב בפיתוח אישיותם של ילדים ובני נוער. לפיכך תמשיך הממשלה ותרחיבו בכל מסגרות החינוך.
 ב. הממשלה תמשיך ותסיים את תוכניתה לטיפוח וקידום מצוינות בחינוך גופני, בספורט ובמחול כולל הגדלת מספר הספורטאים המצטיינים בצה"ל.
 ג. הממשלה תגדיל את מספר הפרויקטים שהקימה לספורטאים מחוננים עולים, כדוגמת הפרויקט במוסד "נעורים" לספורטאים אתיופים מחוננים.
 ד. הממשלה תמשיך ותיתן עידוד לפיתוח הספורט במוסדות חינוך, בצה"ל ובמקומות עבודה.
 ה. הממשלה תמשיך לפתח תנאים כלכליים מתאימים לצורך העלאת רמת ההישגים של נציגנו בזירות הבינלאומיות במקביל ייתן סיוע לאגודות נוער וספורט ותוקצה קרקע ציבורית למגרש ספורט ומשחקים, לאולמות ספורט ובריכות שחייה.
 ו. תקציב היחידה לספורט הישגי ימשיך לגדול מדי שנה ואף זכה לתוספת של 10

מיליון ש"ח בשנה האחרונה כתמיכה ע"י ראש הממשלה.

משק וכלכלה

1. כללי

מאז ומתמיד דגל המחנה הלאומי בכלכלה חופשית. הניסיון המצטבר בישראל ובעולם הוכיח כי מדיניות כלכלית ריכוזית המתבססת על עקרונות כלכליים סוציאליסטים מביאה לפשיטת רגל חברתית, מוסרית וכלכלית. לעומת זאת, כלכלה המתבססת על חופש ויזמות מאפשרת צמיחה ורווחה לאורך זמן. המשבר העולמי האחרון העלה כי משק מסוגר, ללא פתיחות וחשיפה לשוקי העולם, אינו יכול לשרוד בבדידות לאורך זמן. כלכלת העולם הופכת להיות פתוחה יותר, תחרותית וגלובלית. על ישראל להשתלב בכפר הגלובלי, תוך יצירת יתרון תחרותי יחודי למשק הישראלי.

העולם צועד לתוך עידן המידע. המילניום השלישי מציג אתגר גדול לכלכלת ישראל. שוב לא נזקקת מדינה למחצבי טבע או לכוח אדם זול על מנת לבנות כלכלה איתנה.

על ישראל להשתלב בעידן המידע ולהפוך למוקד של חדשנות טכנולוגית ויזמות מתקדמת.

מדינת ישראל עברה שלוש שנים של בלימה וריסון. הגירעון התקציבי והגירעון המסחרי שהרקיעו שחקים נבלמו וקוצצו. האינפלציה שאיימה להרים ראש - הורדה. שנים אלו של בלימה הסתיימו, למשק הוצבו יסודות איתנים לקראת צמיחה מהירה. משק צומח וכלכלה חזקה הם שני תנאים הכרחיים לעצמאות מדינית מלאה ולחוסן

ביטחוני. הם מאפשרים קליטת עלייה נאותה, צמצום במימדי העוני ורמת חיים גבוהה.

אנו מאמינים כי הגיעה נקודת המפנה למשק הישראלי. על המשק לצאת לצמיחה מחודשת, לא על בסיס של גרעון ממשלתי וכלכלה ריכוזית, אלא מתוך פתיחות ותחרותיות. על מנת לממש את הפוטנציאל של המשק עלינו להמשיך במדיניות חופשית של ליברליזציה בשוקי הכספים והמט"ח, של הפרטה מוגברת, של חשיפה לתחרות ושל יצירת יתרון תחרותי למדינת ישראל.

2. המדיניות הכלכלית של הממשלה תתבסס על העקרונות הבאים:

- א. צמיחה מהירה של המשק על בסיס יסודות איתנים.
- ב. שמירה על רמת גרעון נמוכה בחשבון המסחרי שהורד בכ 40% במהלך כהונת הממשלה הנוכחית.
- ג. שמירה על רמת גרעון נמוכה בתקציב הממשלה שקוצץ בכ-60% במהלך כהונת הממשלה האחרונה על ידי קיצוץ של מילירדי שקלים מהוצאות הממשלה.
- ד. יצירת יתרון תחרותי למדינת ישראל בתחום ההיי-טק ושילובה של ישראל בכלכלת המידע. עידוד המחקר והפיתוח יימשך בתחומים מתקדמים על מנת לבסס את ישראל כמוקד לחדשנות עולמית בתחומים אלו.
- ה. המשך מדיניות ההפרטה חסרת התקדים של חברות ממשלתיות מתוך מטרה להעביר פעילות לידי הסקטור העסקי, ולייעול המערכות הממשלתיות. ההפרטה תתבצע בשיתוף העובדים ומתוך הבנה ששיתופם בתהליך חיוני להצלחתו.
- ו. רפורמה מקיפה במערכת המס שתביא להרחבת בסיס המס, הקלת הנטל הכולל וחלוקת הכנסות שוויוניות וצודקות, רפורמה זו תמריץ את הפעילות העיסוקית ותעודד את הרצון לעבוד ולהרוויח.
- ז. שמירה על רמת אינפלציה נמוכה על מנת להגיע לרמה המקובלת במדינות המערב.
- ח. יצירת תנאים למדיניות מוניטארית מאוזנת, שתאפשר צמיחה מהירה ותעודד השקעה במשק. במקביל תשמר עצמאות בנק ישראל בהתאם להמלצות הוועדה הציבורית שדנה בעניין.
- ט. המשך שיפור, הרחבה והקמה של מערכות תחבורה ותשתיות מודרניות אחרות ברחבי המדינה, והמשך חשיפת התחבורה הציבורית לתחרות מתוך מטרה לשפר את איכותה ולהזיל את העלות לצרכן.
- י. פיתוח וחדשנות בתחום האנרגיה תוך הצגת מקורות אנרגיה חדשניים ויעילים.

כל זאת בשיתוף חברות בינלאומיות בביצוע התשתיות ושימוש בשיטת B.O.T לביצוע.

יא. התגברות על מוקדי העוני, והעלאת פרוץ העבודה והיצור.

יב. עידוד ענף הבנייה בכלל והבנייה להשכרה בפרט, כפיתרון לבעיית הזוגות הצעירים, הזכאים והעולים החדשים.

יג. הקמת תשתיות מודרניות בערי הפיתוח ושילובם בעידן המידע באמצעות חינוך מתקדם והספקת מערכות מידע מתקדמות לבתי הספר ולבתי התלמידים במסגרת תוכנית מחשב לכל ילד.

יד. הערכות לאפשרות של קליטת עליה מוגברת. ביסוס העלייה החדשה ושילובה במערכות החיים בישראל תוך הבטחת דיור נאות אמצע מחיה ותעסוקה הולמים ושירותים חברתיים מקיפים לעולים.

טו. המשך ביצוע שינויים מבניים במשק והגברת התחרותיות בו לרבות תחרות בשוק המקומי בענף התקשורת, בענף התעופה והצגת רפורמות מקיפות לעידוד התחרות והיעילות במערכות הבריאות, החקלאות והאנרגיה.

טז. המשך מלחמה בבירוקרטיה והקטנת התלות של האזרח בשלטון.

יז. ליברליזציה מירבית של תחומי החיים על מנת לעודד את היוזמה הפרטית.

יח. ייעול מערכות השילטון המרכזי והאיזורי תוך הפרטת שירותים והוצאתם לביצוע ע"י מערכות עסקיות חיצוניות ((OUT SOURCING).

3. מבנה המשק

הממשלה תמשיך בפתיחת השוק הישראלי לתחרות. הן בתוך המשק, והן כלפי שווקי העולם. תוקטן הריכוזיות במשק הישראלי, ותוצג תחרות בתחומים נוספים כגון תחבורה תעופה אנרגיה ועוד.

הממשלה תקטין את השפעתם של המונופולים המרכזיים על המשק, תפעל לביטול מונופולים ממשלתיים תוך פתיחת סביבתם העיסוקית לתחרות והפרטתם ככלי להעברת הפעילות העיסוקית לסקטור הפרטי.

הממשלה תשתמש במודלים פיננסיים מתקדמים למימון פרויקטים לאומיים וביצועם באמצעים חוץ תקציביים.

בדרך זו ניתן יהיה לקדם מיזמים בעלי היקף השקעה גדול ללא נטל על תקציב המדינה ובזמן קצר יחסית.

4. שילוב המשק בעידן המידע

העולם צועד לעידן בו המידע והטכנולוגיה מהווים את לב ליבה של הכלכלה המודרנית. טכנולוגיה מתקדמת וחדשנית הם בסיס לכל משק צומח.

הממשלה תפעל לתעל את המשק לתעשייה מתקדמת וחדשנית עתירת ידע והון, אשר תתחרה כשווה בין כלכלות העולם. על ידי הפניית עובדים מתעשיות מסורתיות ומיושנות אל התעשיות המתקדמות, ייגדל התוצר לנפש, תעלה רמת החיים ותואץ הצמיחה. שילוב כל אזרחי המדינה במגמה זו יאפשר להוציא את אותה אוכלוסיה הנמצאת במעגל העוני ממצבה הנחות ולשלב בכלכלה המודרנית.

התעשיות המתקדמות ייצרו מסביבם תעשייה ושירותים נילווים בהם ישתלבו גם עובדים בלתי מקצועיים, כך שלכל רמות כוח - האדם תמצא תעסוקה הולמת.

ישראל מהווה שחקן מרכזי בעידן המידע.

ניצול נכון של יתרונות ההון האנושי יקר הערך מחפה על מחסור במשאבי טבע ומציב את ישראל בין המדינות המפותחות בעולם.

5. הפרטה

לאור ההצלחה העצומה של מדיניות ההפרטה של הממשלה שהגיעה להכנסות של למעלה מ 14 מיליארד ש"ח (פי שתיים מהיעד שהוצב) תמשיך הממשלה בהקטנת המעורבות במשק.

ההפרטה לא נועדה רק להיפטר מנכסים, היא משמשת ככלי בהקצאת משאבים יעילה במשק, הפניית פעילות לביצוע ע"י הגורם היעיל ומסייעת בעידוד המיגזר הפרטי.

הממשלה תרחיב את הפרטת החברות הממשלתיות שאין לה יתרון יחסי בניהולן, אך

תישמור על מעורבות בתחומים ביטחוניים וחברתיים.

הממשלה תמשיך במדיניות של הפרטה מקיפה, תוך שילוב העובדים בתוכניות ההפרטה, העובדים מהווים חלק בלתי נפרד מהחברות המופרטות, וההפרטה תתבצע תוך שמירה על זכויותיהם ומתוך הבנה כי היא מועילה גם לרווחת העובד

ולהצלחת מקום עבודתו.

6. העלאת המשק על פסי צמיחה מהירים

בסקירה הכלכלית השנתית של קרן המטבע הבינלאומית שפורסמה בווינגטון זוכה המדיניות הכלכלית של ממשלת ישראל ובנק ישראל לשבחים ממשיים. מאמצע 1999 צפויה לנו לפי קרן המטבע צמיחה כלכלית, ירידה באבטלה, אינפלציה נמוכה והפחתה נוספת בשיעור הריבית. עתה נוצרו התנאים המאפשרים צמיחה מהירה של המשק. לשם כך יופנו תקציבים נוספים לביצוע עבודות תשתית במשק, הן תשתיות פיזיות והן תשתיות אנושיות. תשתיות אלו יהוו את הבסיס לכל צמיחה ברת קיימא במשק. הממשלה תפעל מתוך הבנה כי צמיחה אמיתית צריכה להתבסס על פעילות ריאלית של המשק, ולא על ידי מדיניות חסרת אחריות של אובדן רסן תקציבי. תנאי בסיסי להגברת הצמיחה הינו שמירה על שיעורי אינפלציה נמוכים. הממשלה תמשיך ותינקוט במדיניות פיסקאלית ומוניטרית משולבת שתבטיח שמירת שיעורי האינפלציה ברמה חד ספרתית. הממשלה תעודד את ענפי התעשייה, התיירות והבנייה מתוך מטרה שאלו יובילו את המשק לצמיחה ארוכת טווח.

א. תעשייה

תימשך המגמה של הפניית המשק מתעשיות מסורתיות מיושנות לתעשיות מתקדמות בהן לישראל יש יתרון תחרותי. עידוד ההשקעה בתעשייה יימשך על ידי שימוש בחקיקה מתאימה ויצירת אטרקטיביות להשקעות זרות בתעשייה הישראלית, כפי שנעשה במהלך כהונת הממשלה הנוכחית, בה הגיעו ההשקעות הזרות הריאליות לשיא חסר תקדים (2.1 מיליארד דולר ב-1998).

ב. תיירות

ענף התיירות הוא אחד הענפים המובילים בכלכלת ישראל. התיירות היא תעשיית יצוא לכל דבר ובעלת ערך מוסף גבוה ביותר. התיירות תורמת לשיפור מאזן התשלומים, מספקת תעסוקה, מסייעת לפיתוח אזורים בלתי מיושבים וגם תורמת לשמירת הקשר עם הריכוזים היהודיים בעולם. לאחר פיגועי הטרור בראשית שנת 1996 נפגעה התיירות למדינת ישראל, ומפגיעה זו

טרם התאוששה לחלוטין. כמו כן התיירות הושפעה בשנים האחרונות ממשנתנים גיאוגרפיים וממשברים עולמיים ואיזוריים. שנת 2000 מספקת הזדמנות נדירה לתיירות לצאת מהמשבר אליו נקלעה. הממשלה תמשיך לפעול ליצירת תשתית תיירות מתאימה לקליטת התיירות הצפויה. הממשלה תפעל לעודד תיירות לישראל בשנת 2000 ולאחריה ולשווק את ישראל כיעד תיירותי מועדף. הממשלה תשים דגש מיוחד על פיתוח אטרקציות תיירותיות. הממשלה הכריזה על פרויקט "הגנים הבאים" והמושבה הגרמנית בחיפה כפרויקט לאומי במטרה לקדם היווצרותם של מוקדי תיירות בינלאומיים.

ג. ענף הבנייה

לאחר שנבלמה עליית המחירים המסחררת של ענף הדיור, ובמשך שנתיים של ביקושים נמוכים, נוצרו התנאים המתאימים לפריצתו של ענף זה קדימה. עידוד הענף יעשה באמצעות שימוש במיספר כלים, מתוך מטרה להביאו לצמיחה מחודשת, אך ללא השתוללות מחירים בלתי מבוקרת. מדיניות של הקצאת קרקעות והפשרת קרקע לבניה, העמדת מקורות הון למימון הענף ויצירת התנאים לירידת מחירו. שילוב הענף בביצוע עבודות תשתית פיזיות שישרתו את כלל האוכלוסייה.

7. הקטנת הגרעון במאזן התשלומים

לאור ההצלחה הגדולה בצימצום הגירעון במאזן התשלומים שירשה הממשלה הנוכחית, תימשך המדיניות שהביאו להצלחה. הממשלה תמשיך ותצמצם בהוצאות הממשלה ותמשיך בהנהגת מדיניות מוניטרית ופיסקאלית אחראית ומרוסנת אשר תעודד השקעות במשק ותסייע להגדלת היצוא ולהקטנת הגירעון. יש לציין שהיקף ההשקעות הזרות הריאליות הגיעו לשיא חסר תקדים של 2.1 מיליארד ש"ח ב-1998, כתוצאה מהמדיניות הכלכלית האפקטיבית של הממשלה.

8. תשתיות

לאחר השקעות שיא בתשתיות דרכים שלמעלה מ 4 מיליארד ש"ח, הממשלה תמשיך בהשקעות חסרות תקדים ופיתוח מערכות תחבורה ותשתיות. הממשלה תמשיך בהשקעות חסרות תקדים בפיתוח מערכות תחבורה ותשתיות. תוך שימוש בחברות ישראליות וזרות בשיטת ה-B.O.T. הממשלה תרחיב את ההשקעות בתשתיות תעבורתיות שיצמצמו את המרחק בין המרכז לנגב ולגליל. צמצום המרחק יפתח בפני תושבי אזורים אלו אפשרויות תעסוקתיות והשכלתיות חדשות ותעודד מועסקים לעבוד באזורים אלו. כמו כן, ממשלת הליכוד מכירה בחיוניות הרבה של פיתוח כבישים מהירים ובתוכם כביש חוצה ישראל לפיתוח המשק ולצמצום מרחקים תאונות דרכים ואובדן שעות עבודה. הממשלה תמשיך ותגדיל את תקציב הפיתוח של תשתיות הרכבת (ששולט בתקופת הממשלה הנוכחית) לאור הגידול המתמיד בנוסעים הצורכים שרות זה. כמו כן תרחיב הממשלה את מערכות הכבישים שבנתה סביב ירושלים כדי להקל את הגישה לעיר וכדי לשמור על איחודה של ירושלים. הממשלה תבצע את החלטתה על הקמתם של עשרות ישובים חדשים בערבה, ברמת הנגב, בנגב הצפוני באזור לכיש, באזור יהודה, בעמק הירדן ובגליל. הממשלה תמשיך ותקדם תוכניות לפתרון בעיית הדיור של העדה הבדואית על ידי ביצוע תכנון הקמתן של שכונות חדשות וישובים חדשים לישוב הפזורה הבדואית. הממשלה תמשיך ותבצע פעולות במסגרת מדיניות מקרקעין, אשר יאפשרו פריסת אוכלוסין בכל רחבי מדינת ישראל וכן יקטינו את תלות האזרח במינהל. הממשלה תמשיך בפעילות לפיתוח מקורות מים ולהקמת מפעלי מים חדשים אשר יאפשרו מענה לגידול בביקוש למי שתיה. תימשך הפעילות להקמת תחנות כח על ידי הסקטור הפרטי, אשר כוללת שתי תחנות

כח גדולות ברמת חובב ובאלון תבור. הממשלה תיישם את החלטתה בדבר פינוי אתר הגז בגלילות ("פי גלילות") עד לסוף שנת 2000 ותמשיך לקדם את הפעילות להכשרת העתקתו לאתר החלופי בשפד"ן. הממשלה תמשיך בפעילות לפיתוח אזור התעשייה המיועד בליקית שבנגב.

9. רפורמה בשוק מטבע חוץ

הממשלה תמשיך ותקדם את הרפורמה שבה החלה בשוק מטבע החוץ. תוצאות הרפורמה כבר ניכרות ותחום הניוד של השקל הישראלי הורחב לרוחב המקובל במדינות המערב ונבלמו זרמי הכספים הספקולטיביים שערערו את שוק הכספים בארץ.

10. הקטנת נטל המס

הממשלה מכירה בכך ששיעורי מס שולי גבוהים ומיסוי כבד משפיעים באורח שלילי על הצמיחה הכלכלית. לאור הצלחת הממשלה בהקטנת הגירעונות וייצוב המשק, תפעל הממשלה להפחתת שיעורי המס שתביא למעבר המשק לצמיחה כלכלית מהירה ותהווה תמריץ לעבודה וחסכון. שיעורי המס יופחתו באורח הדרגתי תוך צמצום מספר מדרגות המס ופישוט גבייתו. הממשלה תפעיל מנגנון מיסוי שיעודד חיסכון לטווח הארוך הנדרש למשק כאמצעי להוזלת משכנתאות ועידוד השקעות ריאליות.

11. שוק ההון

הממשלה תמשיך את הרפורמה בשוק ההון.
 הממשלה תצמצם את מעורבותה בשוק ההון בין היתר ע"י העברת המגזר הציבורי לפנסיה צוברת במקום פנסיה תקציבית.
 הממשלה תמשיך לראות בבורסה לניירות ערך כלי מרכזי לתיעול ההשקעה במשק.
 הממשלה תשקול את האפשרות להרחיב את הפעילות בניירות ערך לבורסה נוספת.
 הממשלה תפעל לשימוש באמצעים פיננסיים מתקדמים למימון פרויקטים לאומיים למימון פעילות ציבורית, לרבות מימון ההשקעות הענפי בתעשייה, בתיירות, ובחקלאות.

12. ריבית

הממשלה, בשיתוף פעולה עם בנק ישראל, תמשיך במדיניות של ריבית גמישה שהולמת משק צומח בתנאים של אינפלציה נמוכה ותנאים אחרים לשערי הריבית המקובלים בעולם המערבי. הממשלה תמשיך בהקטנת הפער בין הריבית הדביטורית לריבית הקרדיטורית לרמה המקובלת בעולם המערבי.

13. הקטנת ממדי העוני

הפיתרון הנכון לבעיית העוני משולב בתוכנית ובפעילות הממשלה לצמיחה כלכלית ארוכת טווח, לאחר שהממשלה הצליחה ביצוב הכלכלי של המשק היא יכולה להתמקד בהעלאת פריון העבודה והיצור שיביאו ליצירת מקומות עבודה חדשים ויאפשרו לנמצאים מתחת לקו העוני להשתלב בשוק העבודה.
 צעדים אלו יביאו לתוצר גבוה יותר לנפש ולצמיחה מתמשכת שפירושה, מקומות עבודה נוספים, הכנסה גבוהה יותר לנפש ואפשרות לסייע לשכבות החלשות יותר. בנוסף, ימשך תהליך השינוי במדיניות הסובסידיות שעוברות בהדרגה מן המצרף אל הנצרף. המשמעות של הליך זה הוא שבעלי הכנסות גבוהות יהנו פחות מן הסובסידיות הציבוריות בעוד שבעלי הכנסות נמוכות ייהנו מהן במלואן.

14. קידום התעסוקה

הממשלה תמשיך ותגדיל את הזדמנויות התעסוקה על ידי הרחבת רשת ההכשרה המקצועית שתיתן הכשרה מתאימה למובטלים ותסבסד הכשרה תוך מפעלות. הממשלה תגביר את הסיוע והליווי הממשלתי להסבה מקצועית בד בבד עם מציאת תעסוקה חלופית. הממשלה תמשיך ותפעל בענין זה, בשיתוף עם הסקטור הפרטי, ארגוני העובדים, השלטון המקומי ועמותות על מנת ליצור מקומות עבודה ועיסוק נוספים למובטלים.
 הממשלה תגדיל את מתן התמריצים למעסיקים שיקצו מקומות עבודה לחברי קבוצות המהוות מוקדי אבטלה ותיתן פטור מלא ממס הכנסה ומביטוח לאומי לעובדים המשתכרים שכר מינימום.

15. העברת הדיור הציבורי לידי הדיירים

הממשלה רואה בדיור הציבורי מכשיר חשוב לצמצום ממדי העוני בישראל.
 הממשלה החלה במתן אפשרות לרכישת הדירות בהן מתגוררים הדיירים במחיר מסובסד ובתמיכה ממשלתית. בד בבד ממשיכה הממשלה בבניית אלפי דירות נוספות ליצירת פתרונות דיור לזכאים חדשים. הממשלה תמשיך ותפעל גם להקלת רכישת דירות בקרב זוגות צעירים.
 הממשלה תעודד בניית דיור להשכרה כפתרון נוסף למצוקת הדיור.
 הממשלה תביא לשינויי החקיקה, כך שבנייה להשכרה תהנה מעדיפות ותתומרץ בהתאם. ע"י יצירת שוק דירות להשכרה יוכלו זוגות צעירים, עולים חדשים, חיילים משוחררים ונוזקים, שאין ידם מגעת כדי רכישת דירה, להנות מפתרונות דיור במחיר שווה לכל נפש.

16. העלאת רמת החיים הראלית

מעבר המשק לצמיחה מאפשר לממשלה להעלות את רמת החיים הראלית ע"י הגדלת הכנסתם הראלית של האזרחים והגדלת כח הקניה שלהם.
 אי לכך תפעל הממשלה גם להוזלתם של מוצרים ושרותים והעלאת איכותם.

הממשלה תמשיך ותפתח את המערכות המספקות לצרכן מידע ובקרה על טיב המוצרים והשרותים שהוא מקבל ותעודד תחרות בין יצרנים מוכרים וספקי שרותים לטובת הצרכן. בנוסף לכך תמשך חשיפת המשק ליבוא מתחרה שתביא לאורך השנים להתיעלות ענפים רבים במשק והורדת מחירים.

17. מחקר ופיתוח

בכדי להכין את המשק לקראת המשך תהליך הצמיחה המואץ והאפשרות לשילובה של ישראל במרחב הבינלאומי, יתקיים מעקב ומחקר ממלכתיים על ההתפתחויות הכלכליות והטכנולוגיות בארץ ובעולם. לשם כך יוגדלו המשאבים לנושאי מחקר ופיתוח אזרחיים וצבאיים ותימשך מדיניות עידוד ההשקעות במחקר ופיתוח.

18. רפורמה במשק האנרגיה

הממשלה תמשיך בביצוע רפורמה מקיפה במשק האנרגיה: בתחומי הגז, הדלק והחשמל. הממשלה תעודד שימוש בתחליפי דלק ותפעל להעברת המשק להתבססות על גז טבעי. הממשלה תקדם את פרויקט אספקת הגז הטבעי והנחת צינור גז לאורכה של המדינה. לצורך אספקת גז במחיר תחרותי תפעל הממשלה לשיתוף פעולה בין לאומי בהנחת הצינור, תפעולו ואספקת הגז, לרבות עם מדינות שכנות. הממשלה תמשיך בביצוע רפורמה במשק הדלק, תוך מתן אפשרות לתחרות בין חברות הדלק בהקמת תחנות הדלק נוספות.

19. חינוך והשכלה

בתחום החינוך היסודי יימשך יישום חוק חינוך ארוך שמתקיים כיום ב- 446 בתי ספר הפזורים ב- 100 רשויות וכמו כן ייושם חוק חינוך חובה לגיל הרך, תוך פריסת היישום בהדרגה לכל רחבי הארץ. ינתן דגש לפיתוח תשתיות, על מנת להקל על העומס של תשתיות החינוך. בתחום ההשכלה הגבוהה, תיושם תוכנית הממשלה לעודד את המעורבות החברתית של הסטודנטים בתמורה להשתתפות בשכר לימוד. תרומת הסטודנטים תופנה בעיקרה אל עיירות הפיתוח ושכונות המצוקה מתוך רצון לנצל את יכולתם הייחודית, ולהעזר בה על מנת לחזק אוכלוסיות שאינן נהנות מיתרון דומה. תורחב תוכנית המלגות והסיוע, על מנת לאפשר לציבור רחב יותר ללמוד לימודים גבוהים. כמו כן, ינתנו הלוואות ארוכות טווח לסטודנטים בתנאים נוחים.

רווחה

1. תעסוקה

א. עקב הגירעון העצום שהשאירה ממשלת העבודה נוצרו מיתון ואבטלה. לאור הצלחת הממשלה הנוכחית בצמצום הגירעון וייצוב המשק, מדינת ישראל עוברת למצב של צמיחה ושגשוג המתחילים לתת את אותותיהם גם בירידת רמת האבטלה בחודשים האחרונים.
ב. הממשלה רואה כיעד לאומי יצירת תעסוקה לכל דורש. הבטחת עבודה לאדם היא

ערך עליון לשמירה על כבודו וזקיפות קומתו. הממשלה תשים דגש על העלאת ערך העבודה בעיני אזרחי המדינה, לשיפור היחס לעבודה ולהפיכתו לנורמה בחברה הישראלית הדבר יביא לשיפור הן במוסר העבודה והן בפריון העבודה.

ג. הדרך הטובה ביותר לצמצום האבטלה והעוני היא צמיחת המשק ויצירת מקומות עבודה חדשים. לאור הצלחת הממשלה הנוכחית בעצירת הידרדרות המשק

ומעבר לצמיחה תיפעל הממשלה בשיתוף עם הסקטור הפרטי והציבורי ביצירת מקומות עבודה ועיסוק למובטלים וסיוע בהסבה מיקצועית.

ד. הממשלה תמשיך ותרחיב פרויקטים בישובים מוכי אבטלה בפרפריה כדוגמת פרויקט "מבנה" לאור הצלחתם בירידה ניכרת של האבטלה באותם ישובים.

ה. הממשלה תפעיל את התוכניות לטיפול נקודתי במוקדי אבטלה על ידי ועדת מנכלים שתפקידה לתאם את פעילות הממשלה במגמה להילחם באבטלה.

ו. כחלק מהמלצת "ועדת גבאי" יזם משרד התעשייה והמסחר את פרויקט "עידוד 99" לפיתוח מקורות תעסוקה ואזורי תעשייה מודרניים, במוקדי האבטלה ועיירות הפיתוח.

ז. הממשלה תרחיב את הזדמנויות התעסוקה במשק על ידי הרחבת רשת ההכשרה המקצועית תוך סיבסוד הכשרה מפעלית והסבה מקצועית.

ח. הממשלה תמשיך ברפורמה בלשכות התעסוקה שתביא לייעול בחיפוש העבודה.

ט. הממשלה תגדיל את ההקצאה והתמריצים למעסיקים שיקצו מקומות עבודה לחברי קבוצות המהוות מוקדי אבטלה כמו עולים נשים וצעירים.

י. הממשלה תמשיך במדיניות של עידוד חיילים משוחררים לרכוש מקצוע במסגרת הכשרה מקצועית בששת החודשים האחרונים לשירותם.

כמו כן, תאפשר הממשלה זכאות להכשרה מקצועית ולהשלמת השכלה במשך שלוש השנים הראשונות לאחר שחרור החיילים מצה"ל.

2. תוכנית 20-30

ממשלת הליכוד תעניק הלוואות לכל ישראלי בין הגילאים 20-30 כדי לאפשר לו להשלים את השכלתו, בין אם באוניברסיטה, במכללה או בהכשרה מקצועית בכל מוסד שהוא.

לאלה שמעדיפים לפתוח עסקים קטנים כמו מונית, מספרה, מכבסה - נעניק הלוואות מוגדלות.

את ההלוואה יתחילו לשלם רק 5 שנים אחרי גמר ההכשרה או פתיחת העסק ויוכלו לשלמה במשך 15 שנה.

זו הדרך לצמצם את הפערים בחברה הישראלית.

3. שכר

הממשלה תמשיך ותפעל לשמירת השכר הראלי במשק והעלאת כח הקניה שלו.

הממשלה תמשיך בעידכוני שכר המינימום במשק פעמיים בשנה, ותפעל להורדת המיסוי על השכר במשק.

הממשלה תבצע את הרפורמה בקרן הפנסיות על מנת להבטיח פנסיה גבוהה יותר ליוצאים לגימלאות.

4. דיור

א. הממשלה תמשיך ותפעיל את חוק הדיור הציבורי שחוקקה, דבר שיביא לזכויות רכישה מעודפות ומסובסדות לדיירי החברות לדיור הציבורי.

הפעלת החוק תביא לצמצום ממדי העוני בישראל ותאפשר למעלה מאלף משפחות למצות את זכויותיהם כדיירים ולרכוש את הדירות.

ב. הממשלה תמשיך לישים את המלצות "ועדת גביש" שכוללות:

סיוע מוגדל לזכאים ששרתו בצה"ל, סיוע מוגדל לרוכשים באזורי עדיפות לאומית, העברת סיבסוד לקבוצות נזקקות, הגדלת הסיוע לבעלי דירה הגרים בצפיפות והגדלת הסיוע למרחיבי דירתם בשכונות השיקום.

ג. הממשלה תמשיך ותגדיל את מענקי שכר הדירה לזכאים המתקיימים מתמיכות המוסד לביטוח לאומי.

ד. תימשך הרפורמה להנהגת שינויים יסודיים בחוק התיכנון והבניה, ולזירוז הליכי תכנון ורישוי. יוקנו יותר זכויות לוועדות המקומיות, ויווצרו מסלולי רישוי מקוצרים לתוכניות לא חריגות.

ה. ימשך עידוד הכנסת שיפורים טכנולוגיים המוזילים את עלויות הבניה ומשך הבניה.

ו. הממשלה תמשיך ברפורמה במדיניות קרקעות הלאום כדי לאפשר הוזלת הדיור לזכאים ותרחיב את מדיניות הפשרת הקרקעות לבניה למגורים.

ז. הממשלה תמשיך בסיוע המיוחד לבניה הניתן למיגזרי המיעוטים הערבי, הדרוזי, הבדואי והצ'רקסי.

ח. הממשלה תמשיך ותגדיל את המשאבים בעבודות פיתוח לצורך הכשרת שטחים

- לבניה.
- ט. יימשך פיתוח מערכות הסיוע לפרט, בכדי לאפשר לכל אזרחי המדינה, חדשים, ותיקים, חרדים, זוגות צעירים ומיעוטים קורת גג ורווחת דיור תוך השוואת תנאי הסיוע.
- י. הממשלה בשיתוף מינהל מקרקעי ישראל, יפעלו להגברת קצב שיווק הקרקעות בהיקף של עשרות אלפים של יחידות דיור וכן לקידום תהליכי תיכנון קרקעות ואישורן הסטטוטורי של עשרות אלפי יחידות דיור נוספות.

5. בריאות

- א. הממשלה תמשיך ותפעל כדי לאפשר לכל אזרחיה שרותי בריאות מתקדמים ללא קשר להכנסתם וגילם.
- הממשלה תשים דגש מיוחד על אספקת שירותי בריאות הולמים לגימלאים ונזקקים.
- ב. הממשלה תרחיב ותוסיף תרופות ושרותים לסל הבריאות לקיבוע תוספות טכנולוגיות שנתיות בהיקף של מאות מיליוני שקלים להוצאה הלאומית לבריאות.
- ג. הממשלה תמשיך ביישום תוכנית אישפוז 2000 הכוללת תוספת של 1200 מיטות לבתי החולים הכלליים.
- ד. הממשלה תפעל להזרמת מימון תחזוקה ושיפור התשתיות של בתי החולים הכלליים, הגריאטריים והפסיכיאטריים.
- ה. הממשלה תמשיך במדיניות הרחבה והבניה של אגפים בבתי-חולים כדוגמת בית החולים רמב"ם בחיפה, וולפסון בחולון, פוריה, אסף הרופא ובתי החולים בפרפריות.
- ו. הממשלה תמשיך ברפורמה הממוחשבת לניהול בתי חולים ברמה הארצית על מנת להמשיך וליעל את מערכת שירותי הבריאות.
- ז. הממשלה תמשיך ותתמוך בהקמת מיתקנים נוספים של אישפוז סיעודי כדי להקטין את העומס המוטל על בתי החולים הכלליים וכדי להבטיח לכל אזרחי המדינה את האפשרות להזדקן בכבוד.
- ח. הממשלה תמשיך להזרים מימון למערכת הבריאות באופן שיביא ליותר חופש בחירה של המבוטחים מבין נותני השירות השונים, מרפאות מומחים ובתי חולים.
- ט. הממשלה תמשיך ברפורמות של מערכת הפסיכיאטריה - תוך הפניית משאבים לקהילה מניעת אישפוזים מיותרים של חולים שיכולים להשתלב בקהילה.
- י. הממשלה תפעל לביטול תוכנית גביה מהציבור עבור ביקור במרפאות חוץ במכונים.
- יא. הממשלה תמשיך ותבחן דרכים שונות לתיקצוב נכון של מערכת הבריאות ועידכון שוטף וריאלי של המקורות שעומדים לרשותה.
- יב. הממשלה תפעל כי במערכות הבריאות תקודם פעילות לקידום בריאות האישה. לצורך זאת יוקצו משאבים שונים שנתיים לתחום בריאות האישה וליזום מחקרים לקידום הנושא.
- יג. הממשלה תמשיך במאמציה לפקח ולבקר את ההוצאות של קופות החולים מתוך מטרה ליעל את מערכת הבריאות.

6. שיקום שכונות

- א. מפעל שיקום השכונות יימשך במלוא התנופה ויורחב לכל השכונות הזקוקות לשיקום מקיף וכולל.
- ב. הממשלה תמשיך ותגדיל את תקציב הפרוייקט לשיקום שכונות שהסתכם בשנת 1998 ב 240 מיליון ש"ח, מהם 170 מיליון לשיקום שכונות ו 70 מיליון ש"ח להשלמת פיתוח בשכונות ותיקות. הפרוייקט פועל ב 87 שכונות שיקום וב 38 שכונות חיזוק וכולל למעלה מ 900 אלף נפש.
- ג. הממשלה תמשיך בהרחבת אלפי דירות ושיפוצים של עשרות אלפי דירות נוספות בשכונות.
- ד. הממשלה תמשיך בשיפור התשתית ותוספת מבני ציבור וקהילה בכל שכונה הזקוקה לכך.
- ה. הממשלה תמשיך ותרחיב את תוכנית השיקום החברתי שהופעלה ב 105 שכונות יישובים ומועצות אזוריות.
- ו. הממשלה תמשיך בחיזוק ישובים ושכונות במיגזר הערבי ובמגזר הדרוזי שנכללו בפרוייקט ופיתוח.

ז. הממשלה תמשיך בחיזוק חברתי - כלכלי ושילוב קהילתי של קבוצות עולים שנקלטו בשכונות ובישובי שיקום.

7. עיירות פיתוח

א. הממשלה תתמיד בהענקת תנאים מועדפים לערי הפיתוח כדי למשוך אליהן מתישבים ולשפר את איכות החיים של כל תושביהן.
ב. הממשלה תפעל להעברת התעשיות הצבאיות והבטחוניות ממרכז הארץ לאזורי הפיתוח עם דגש מיוחד על הנגב.

8. שירותים חברתיים

א. הממשלה תמשיך ותיפעל לקיים שירותים חברתיים - מחסה, מזון, תמיכה וסיוע לקבוצות אוכלוסיה שאינן מסוגלות לעזור לעצמן מסיבות של גיל, פגיעה גופנית, או שכלית או משבר אישי ומשפחתי.
ב. הממשלה תמשיך ותינקוט בצעדים לצמצום נגע חסמים בחברה הישראלית ותגדיל

את הסיוע לרשות למלחמה בסמים. הרשות תשים דגש על מניעת הנגע ועקירתו וכן בהמשך יצירת מערכות טיפוליות לגמילה ובשיקום קורבנות הסמים.
ג. הממשלה תמשיך ותנקוט בפעולות למניעת פשע אלימות ועבריות כגון טיפול בילדים ובני נוער בקבוצות סיכון ומניעת הידרדרותם לחיי פשע. הממשלה תמשיך בהפעלת שיטות חדשות שהוכחו עצמם בשיקום עברניים.

9. גימלאים

א. הממשלה תבטיח לגימלאים ומקבלי קיצבאות הזיקנה הכנסה שתאפשר קיום רמת חיים הולמת וסבירה.
ב. קיצבאות הביטוח הלאומי לזקנים, שארים ונכים יעודכנו אחת לחודשיים.
ג. הממשלה תמשיך ותפעל להגדלת רמת הגימלה המשולמת למי שכל קיומו על מערכת הביטחון הסוציאלי.
ד. הממשלה תמשיך בהפעלת תוכניתה לתעסוקה יחודית לנשים וגברים הפורשים מעבודתם במלוא כוחם.
ה. הממשלה תמשיך ותסדיר את האישפוז הסיעוד בחוק ביטוח הבריאות הממלכתי. כמו כן תמשיך הממשלה ותוסיף מיתקנים נוספים של אישפוז סיעודי. הממשלה תמשיך ותסייע בידי אלה אשר ידם אינה משגת לכך, לקבל שירותי אישפוז

בבית במקום אישפוז מוסדי.
ו. הממשלה תמשיך ותשפר את חוק האזרחים הוותיקים על ידי הנחה בתשלום החשמל. כמו כן, תדאג לבטל לאזרחים הוותיקים שיזדקקו לכך, את תשלום דמי השימוש הקבועים על חשבונות הטלפון הביתי.
ז. הממשלה תמשיך ותפעיל דיור הולם ומוגן לאוכלוסיית קשישים במסגרת הפרוגרמה שבין שירותי הרווחה ומשרד השיכון.

10. משפחות חד הוריות

הממשלה תפעל לשיפור הזכויות של משפחות חד הוריות על מנת לאפשר להם תנאי חיים הולמים, חיים של כבוד אנושי, שוויון, צדק חברתי ושיפור ברמת החיים עד כדי הרמה הממוצעת בחברה לגידול ילדים, למגורים ולעבודה.

11. נכים ואוכלוסיות מוגבלים

א. הממשלה תמשיך ותפעיל שירותי איבחון תעסוקתי. הכשרה מיקצועית והשמה בעבודה לנכים הממשלה תמשיך ותפעיל מתוך הכרה שבעולם העבודה של ימינו, המתבסס על טכנולוגיות מתחכמות, יכול כמעט כל נכה למצוא את יעודו בשוק העבודה.
ב. הממשלה תמשיך ותדאג למתן השירותים המתאימים לכל נכה שאינו מסוגל לקיים חיים עצמאיים הן במסגרת מוסדות והן במסגרת קהילתית.

- ג. הממשלה תמשיך ברפורמה לאיחודם של שירותי השיקום הממלכתיים לנכים ולשיפור תפקודם.
- ד. הממשלה תמשיך ותקיים מסגרות חדשות לתעסוקה מוגנת בכל רחבי הארץ.
- ה. הממשלה תמשיך ותקיים מרכזי שירותים נוספים לעיוור כדוגמת אלה שהקימה בנצרת עלית, שפרעם ורמת גן. כמו כן תמשיך הממשלה בתוכנית ההכשרה שהפעילה לעיוורים ועיסוק בתפקידי אריכיבאות והעסקתם בשירות המדינה.
- ו. הממשלה תמשיך ותסייע בהקמת מוסדות לטיפול בילדים ומבוגרים חריגים.
- ז. הממשלה תמשיך ותפעל להסדרת זכויות הנכים לרבות נכי תאונות עבודה ואלמנות נפגעי תאונות העבודה.
- ח. הממשלה תמשיך ותפתח מערכת שירותים תחזוקתית, הן במסגרת קהילתית והן במסגרת מוסדית, המספקת שירותי רווחה הולמים לנכה הנעדר כושר עבודה.

12. ניצולי שואה

- א. הממשלה תמשיך ותפעל לשיפור התנאים ולהשוואת הזכויות של ניצולי השואה שאינם מקבלים פיצויים מגרמניה, לאלה של ניצולי שואה אחרים שמקבלים אותם.
- ב. ממשלת ישראל תמשיך לפעול למען החזרת רכוש יהודי מארצות מהם הגיעו עולים לישראל. כמו כן, תמשיך הממשלה בהפעלת לשכות יעוץ והדרכה המגישות סיוע לבעלי הרכוש או יורשיהם שרכושם נותר בארצות מוצאם.
- ג. הממשלה תמשיך בפעילותה מול ממשלות ידידותיות בארצות מהם הגיעו העולים לישראל על מנת להביא להכרת זכויות בעלים על הרכוש שנותר בארצות מוצאם.

13. פועלים הזרים

- א. תופעת הפועלים הזרים היא אחד הגורמים לאבטלה והגדלת הפער בין שכבות אוכלוסיה. לפי כך, תפעיל הממשלה מדיניות שתביא להקטנת מספרם של העובדים הזרים ולצמצום הבעיה.

14. תאונות דרכים

- א. ממשלת הליכוד תמשיך במדיניות של אכיפה מוגברת בשיפור הדרכים שהביאה לירידה דרסטית במספר התאונות והנפגעים.

עליה וקליטה

1. קליטתם המוצלחת של מאות אלפי עולים הוא הישג אנושי, חברתי וכלכלי אדיר. ממשלת ישראל רואה בהמשך העלייה מפתח לצמיחתה ועוצמתה העתידית של מדינת ישראל. הממשלה תמשיך ותכשיר את המדינה לקליטת יהודים עולים וחוזרים, ותראה בכך לא רק עשייה לאומית אלא גם תרומה לחיזוק הכלכלי והתרבותי של ישראל.
2. הממשלה תרחיב את תוכנית "קליטה כמנוף 1998" שבמרכזה גישה המעמידה את העולה במרכז העניינים. עזרה במציאה עזרה הולמת, כיבוד תפיסתו לגבי חינוך ילדיו, הערכה תרבותו והבנה שהוא יודע מה טוב עבורו.
3. הממשלה תסיים את פינוי אתרי הקרוונים לאחר שפינתה את רובם במהלך כהונתה ותמשיך במתן סיוע נרחב במציאת פתרונות דיור.
4. הממשלה תמשיך בתוכנית קמ"ע (קליטת מדענים עולים) שתממן העסקתם של מאות מדענים עולים שיעסקו במחקר אקדמאי.
5. הממשלה תמשיך ותפעל לסייע לעולים חדשים למצוא תעסוקה הולמת שדגש מיוחד ינתן לתחומים הבאים:
 - ההי-טק, תיירות, רפואה, אחיות, ספורט, אומנות ומדע.
6. הממשלה תחזק את שיתוף יהודי התפוצות במימון ההשתלבות של העולים בחברה הישראלית כדי לאפשר קליטה מוצלחת בהתמודדות עם הקשיים הכלכליים חברתיים בקליטתם.
7. הממשלה תמשיך ותפעל כנגד תופעה של התנכרות ואפליה כלפי העולים. נמשיך ונאבק למען סובלנות ופתיחות תרבותית להוויה היחודית של העולים.
8. הממשלה תמשיך ותפעל למציאת פתרונות דיור הולמים לעולים, עדכון המשכנתאות והארכת תקופת הזכאות, ע"פ המלצות ועדת גדיש, זאת תוך שמת

דגש על המשפחות החלשות והותיקות.

9. הממשלה תרחיב את תוכנית הסריקה המחודשת של עיסוקיהם הנוכחיים של עולים וחוזרים מן השנים האחרונות על מנת לשלבם במקצועותיהם המקוריים כך

שהמשק הלאומי יוכל להנות מהשכלתם ושהם עצמם יהיו יותר מרוצים מקליטתם.
10. הממשלה תמשיך במגמת התמיכה בסיוע לילדי העולים להיקלט במערכת החינוך

ותבסס את שילובם באוניברסיטאות ובמכללות במימון מוגדל.

11. קליטת יהודים מברית המועצות לשעבר בחברה הישראלית:

- א. הממשלה תמשיך ותרחיב את הפעולות ליצירת מקומות עבודה לעולים ותמשיך ביישום מסקנות ועדת פרופ' ברונבר להגדלת מספר מקומות העבודה עבור מהנדסים, רופאים, מדענים, מורים ואנשי מקצוע אחרים. הוצאתה לפועל של התוכנית מקדמת את המשק הישראלי ומזרזת את כניסת המדינה לעידן הפוסט תעשייתי.
- ב. תימשך הרפורמה במרכזי ההכונה, תוך מתן דגש להשמות בתום תהליך ההכוון.

הדבר יעלה את רמת היעילות של המרכזים ויגדיל את מספר העולים הנהנים משרותם.

ג. הממשלה תמשיך ותעמיק את הטיפול האישי במדענים תוך סיוע בהשמה ו/או הסבה של המדענים לתחומים הנידרשים במשק.

ד. צמצום מספר העולים השוהים בפתרונות דיור זמניים והרחבת הזכאות לדיור ציבורי.

ה. הממשלה תחזק ותעודד את הסיוע לאלפי העולים המנסים לקדם את מצבם התעסוקתי על ידי השקעה במסלול היזמות העיסוקית.

ו. יימשך הסיוע הכספי להעסקת כ-1500 מדענים בתחומי המחקר והפיתוח ויוגדל מספר המועסקים בתוכנית.

ז. הממשלה תמשיך ותגדיל את מספר התקנים למדענים במצבת כח האדם של אוניברסיטאות, מכללות, מפעלים ומכוני מחקר.

ח. הממשלה תמשיך במדיניות של הגדלת מספר מקומות הסטאג' לרופאים ושילובם

במערך הרפואי.

ט. הממשלה תיתן עדיפות למורים עולים במיוחד במדעי הטבע ובמתמטיקה ותעזר בהם בקליטת תלמידים עולים.

י. הממשלה תמשיך ותגביר באופן משמעותי פעולות בתחום התרבות היהודית והישראלית באוניברסיטאות ובאולפנים על מנת לתת רקע וידיעה ביהדות ובציונות.

יא. הממשלה תמשיך ותחזק את מעמדו של העולה - פנסיונר מארץ מוצאו ותכיר בוותק העבודה לצורך חישוב הפנסיה. כמו כן תכיר הממשלה בוותק בעבודה לאסירי ציון הכלואים וגם למסורבי עליה שנשארו בלי עבודה עקב הפעילות הציונית.

יב. יוגדל מספר כיתות הלימוד שניפתחו לאוכלוסיות חריגות, עיוורים, חרשים, פגועי נפש, פגועי סמים.

12. קליטת יהודים מאתיופיה בחברה הישראלית:

א. לאחר פינוי רוב אתרי הקראוונים בתקופת כהונת הממשלה, תמשיך הממשלה בסיום פינוי האתרים הנותרים תוך מתן פתרונות דיור ציבורי ומשכנתא מיוחדת לעולי אתיופיה.

ב. הממשלה הצליחה בהעלאת 4,500 מבני הפלשמורה ב-1998 ותמשיך ותסייע לקליטת יהדות אתיופיה בארץ.

ג. הממשלה תמשיך בתוכנית המיוחדת שהפעילה למניעת נשירה, תיגבור לימודים לבגרות והגדלה משמעותית במספר הכיתות לילדים עולים.

ד. תימשך ותורחב תמיכת הממשלה באגרות חינוך עבור עשרות אלפי ילדים.

ה. ימשך ויורחב הפרויקט שיזמה הממשלה בתחום הלימודים הגבוהים ומקיף למעלה מאלף סטודנטים.

ו. הממשלה תמשיך ותרחיב את תוכנית התעסוקה שהקימה לצעירים וצעירות מחוסרי דיור משוחררי צה"ל ושרות לאומי בקיבוצים שונים ברחבי הארץ.

ז. הממשלה תמשיך ותגביר את פרויקט הכשרת מנהיגים קהילתיים ליוצאי אתיופיה. בתום ההכשרה ישובצו הבוגרים בקהילתם בתפקידי מנהיגות כאשר המגמה היא ליצור התאמה ואינטגרציה בין מנהיגי העדה המסורתית לבין המנהיגים

המקובלים במדינה.

ח. הממשלה תמשיך במגמת תיגבור לימודי לאלפי תלמידים אתיופים בחטיבות העליונות מתוך מטרה להגדיל את שיעורי מקבלי הבגרות.

- ט. לאור ההצלחה הרבה יימשך ויורחב שילוב בני העדה בקורסי תעסוקה מקצועיים כולל הסבות מקצועיות לתחומים נידרשים.
- י. הממשלה תתמיד בשילוב עולי אתיופיה בחברה הישראלית תוך שמירה על נכסי תרבות אותם הביאו עימם עשרות אלפי העולים שהגיעו ארצה.

חקלאות והתיישבות

1. הממשלה רואה בפריסת ההתיישבות בכל חלקי הארץ חשיבות לאומית וחלק ממערך הביטחון של מדינת ישראל.
- הממשלה תמשיך ותפעל ביתר שאת להקצבת משאבים ואמצעים לסיוע מיוחד לישובים בקו העימות ובפריפריה. החקלאי המעבד את אדמתו והמגן עליה הוא חלוץ המקיים את המעשה הציוני, ושומר על קרקע הלאום לצורך קליטת העם היהודי השב לארצו.
2. ממשלת ישראל תפעל לקידומו של המשק המשפחתי, ותעודד במיוחד את הייצוא החקלאי, גם על-ידי מתן אשראי ומענקי השקעה.
3. הממשלה תפעל בחקיקה, ובהחלטות מועצת מקרקעי ישראל לביצוע רישום כל שטחי הנחלה בטאבו על שם המתיישב.
4. הממשלה תגבש תוכניות להסדר חדש לחובות המושבים, במקום ההסדרים הקיימים היום. על ההסדר יהיה לתקן עוולת שנעשו על ידי אירגוני קניות כושלים ופוליטיים שחייבו את החקלאים בריבית ובהוצאות מוגזמות, ולגבש תוכנית הכוללת מחיקת חובות ופריסתם, עם דגש מיוחד על מושבי הפריפריה, בהתאם לעקרונות ההסדר שנעשה עם התנועות הקיבוציות.
5. הממשלה תבטיח בחוק את זכויותיהם הסוציאליות של חברי המושבים ובניהם.
6. תיעשה חלוקה צודקת של אמצעי הייצור ורישומים על שם המתיישב המקופח והזקוק לסיוע.
7. הממשלה תיזום תוכנית ממלכתית לפיתוח מקורות הכנסה חלופיים למשק המשפחתי שיבואו בעיקר מתיירות, תעשייה, מלאכה ושירותים.
8. הממשלה תפעל להסדרת הפעילות הלא-חקלאית בהתיישבות תוך שמירה על איכות החיים והסביבה, ובהסדרים הוגנים.
9. הממשלה תפעל לשינוי פקודת האגודות השיתופיות, ולהגדרת זכויות המתיישב, תוך ניתוקן מכל המערכת הפוליטית.
10. הממשלה תמשיך לעודד קליטת בנים ואחרים במושבים, ולאפשר פיתוחה וחזוקה של המערכת הכפרית וניצול הציבורית בדרך של הרחבות ויצירת מגרשי מגורים נוספים.
11. הממשלה תתמוך בהקמת ארגון כלל מושבי מייצג, ארצי, כולל, משוחרר מכבלים פוליטיים, שיפעל לטובת החקלאים, ולפיתוח המערכת הכפרית.
12. הממשלה תפעל להסדרת פעילות מועצות הייצור בדרך של בחירת חבריהן ישירות על-ידי המגדלים, וצמצום כוחם של הארגונים.
13. הממשלה תדאג לאספקה סדירה של תוצרת חקלאית מישראל לאזרחיה, תוך מתן תמורה נאותה לחקלאים וצמצום פער התיווך והיא תפעל במגמה ליצור חקלאות מתוכננת, שמבטיחה יציבות כלכלית לחקלאים ויציבות באספקת המוצרים ובמחירים שמשלמים הצרכנים.
14. החקלאות המתוחכמת מנצלת את היתרון היחסי של החקלאי הישראלי. לפיכך, הממשלה תעודד את המחקר והפיתוח החקלאיים.
- בכדי למנוע פגיעה בחקלאות הישראלית, תחפש הממשלה דרך לתקן את המצב הקיים המאפשר יבוא תוצרת חקלאית ללא הגבלה משטחי סמכותה של הרשות הפלשתינאית לישראל.
15. הממשלה תפעל כדי לממש את הזכות האזרחית הבסיסית של כל מתיישב לקבל במישרין כל שירות שירצה בו מכל מוסד ממלכתי וציבורי. המתיישב לא יהיה תלוי באגודה, בתנועה ההתיישבותית, בארגון אזורי ובכפייה מפלגתית.
16. הממשלה תפעל לעידוד החיסכון בצריכת מים, תפצה את החקלאים על קיצוצי מכסות בשנות בצורת, ותשקיע בהשבת מי קולחין, במאגרים ובקווי הולכה.

תקשורת

1. ממשלת הליכוד עשתה יותר לפתיחת ענף התקשורת ב-3 השנים האחרונות, מכל ממשלות ישראל בעבר. התוצאה היא שיפור השירותים וחיסכון כספי לכל אזרחי ישראל. אנחנו נמשיך במהפכה.
2. ההתקדמות הטכנולוגית בענף התקשורת, מאפשרת ליצור תחרות חופשית

- במספר תחומים הפועלים עדיין בתנאי מונופול. ממשלת הליכוד תמשיך במהפכת התקשורת בנושאים כגון תקשורת משודרת, תקשורת נתונים, תקשורת לווינית ותקשורת ניידת.
3. הממשלה הביאה לפתיחת שוק התקשורת הפנים-ארצי לתחרות - טלפוניה ואינטרנט - שמשמעותה הורדת תעריפים משמעותית. כמו כן, הבאנו להורדת תעריפי השיחות לחו"ל בכ-70%, בעקבות הכנסת שני מפעילים נוספים לענף. בנוסף לכך, הכניסה הממשלה מפעיל סלולארי שלישי, דבר שהביא להורדת מחירים, להוספת שירותים חדשים וייעול שירותים קיימים בתחום הסלולרי.
4. ממשלת הליכוד תמשיך לקדם את המהפכה בתחום השידורים לרווחת הציבור כולו. ממשלה בראשות הליכוד תפעל להמשך הרחבת היצע השידורים ושירותי התקשורת לציבור וליישום מדיניות "השמים הפתוחים" בתחום השידורים. הממשלה תבליט ביטוי תקשורת לפרלורליזם התרבותי של ישראל ובכלל זאת תפעל להבטחת נגישות לכל שדרות הציבור לכלי התקשורת השונים.
5. הליכוד יפעל לצמצום המעורבות הממשלתית בשוק התקשורת ולנרמול תחום זה תוך הסרת מחסומים כובלים ובירוקרטיים ומתן חופש פעולה לשוק הפרטי בענף זה. ממשלה בראשות הליכוד תפעל ליישום מלא של המדיניות החדשה, הכוללת והעדכנית שגובשה בתקופת כהונתה של הממשלה היוצאת המושתתת על עקרונות שמים פתוחים ושוק חופשי בתנאים של תחרות הוגנת ושווה ואשר מבטיחה הגנה וחופש בחירה לצרכני התקשורת.
6. במסגרת יישום מדיניות זו תפעל ממשלה בראשות הליכוד להבטיח את השלמתה של הרפורמה בתחום השידורים הרב ערוציים ופתיחת שוק שידורי הכבלים לתחרות מצד חברות שידורי טלוויזיה באמצעות לוויין. תחרות זו שצפויה להתחיל בחודשים הקרובים, בשל שינויים מסיביים אותם יזמה הממשלה היוצאת, תפתור לאלתר את בעייתם של למעלה מ-600 ישובים בארץ שחברות הכבלים סירבו עד היום לחברם לרשת הכבלים. כמו כן, תחרות זו תביא להוזלת מחירי הכבלים, הגדלת היצע התכנים ושיפור השירות.
7. ממשלה בראשות הליכוד תפעל באותה נחישות להקמת ערוץ מסחרי נוסף וכן ערוצים ייעודיים ובכללם ערוץ חדשות, ערוץ מוסיקה ישראלית וים תיכונית, ערוץ מורשת ומסות ערוץ לעולים וערוץ בשפה הערבית.
8. הקמתם של ערוצים אלה יביא לידי סיום את מונופול הפרסום הטלוויזיוני של הערוץ השני ובכך לא רק יורחב היצע ושידורים לציבור אלא גם יוזלו מחירי הפרסום בטלוויזיה ותוגבר בצורה משמעותית התחרות במשק.
9. ממשלת הליכוד תמשיך ותפעל למען הפרטת חברת בזק וירידה באחזקות הממשלה בחברה.
- הממשלה תיישם את המלצות הועדה לבחינת שינויים מבניים בענף הדואר, דבר שיובייל לפתיחת ענף הדואר לתחרות.
10. הממשלה בראשות הליכוד תמשיך ותפעל לפיתוח ולייעול שירותי תקשורת, להורדת מחירים ולפיתוח מגוון רחב יותר של שירותים.

מדע וטכנולוגיה

1. עידוד יוזמות

- א. הממשלה תמשיך ותעודד את השימוש בטכנולוגיה של תקשורת המחשבים בדרך של הכרה בפתוח מואץ יותר של המחשב והציוד ההיקפי.
- ב. מחיר ההתקנה של קווי תקשורת נתונים למשקי בית ישווה למחיר ההתקנה של קווי הטלפון ותעריפי השימוש יהיו זולים יותר.

2. מאגרי מידע

- א. מאגר הנתונים הלאומי למחקר ופיתוח שפיתחה הממשלה נמצא כעת בשלבי סיום. מאגר זה ייתן מידע עדכני ואמין על כל גורמי המחקר והפיתוח במדינת ישראל.
- ב. הממשלה תמשיך ותפתח מאגרי מידע שמצויים ברשותה לעיון הציבור באמצעות תקשורת המחשבים, בכפוף לזכותה של הממשלה למנוע מידע בשל סיבות מיוחדות

וביטחוניות כנהוג במדינות הנאורות.

היערכות ישראל עידן המידע

החברה האנושית נמצאת בעיצומה של מהפכה טכנולוגית כלכלית וחברתית המכונה

מהפכת המידע. לישראל יש הון אנושי באיכות טובה, שהנו המשאב היקר ביותר בתעשיית המידע. אם תשכיל מדינת ישראל להיערך כהלכה אל מול מהפכת המידע העולמית, בפני תושביה ייפתח חלון הזדמנויות בלתי רגיל שיאפשר לישראל ולתושביה בין השאר להגיע לעצמאות כלכלית, יעד נכסף מאז הקמת המדינה.

מבוא

בשלהי שנת 1996 פרסמה ועדת הכנסת דו"ח מקיף בדבר הערכות ישראל לעידן המידע. ראש הממשלה בנימין נתניהו אימץ את מסקנות הדו"ח והממשלה החלה בצעדים ראשוניים חסרי תקדים בישום היבטים שונים של טכנולוגיית המידע ובניהם:

- . הקמת יחידת היל"ה (היערכות ישראל לעידן המידע) במשרד ראש הממשלה.
- . הנהגת שרות הדואר אלקטרוני במשרדי הממשלה.
- . הקמת עשרות אתרי אינטרנט ממשלתיים והתחלת פיתוח שער הממשלה ושירותי ממשל זמין ברשת.
- . הקמת 3 מרכזי אינטרנט קהילתיים ניסיוניים בעירות פיתוח.
- . הקמת חוות שרתים מאובטחת במשרד האוצר שבה יתאחסנו מרבית אתרי הממשלה ובאמצעותה יקושרו אלפי עובדי המדינה לרשת האינטרנט.
- . הקמת עשרות אתרי אינטרנט ממשלתיים.
- . הצטרפות לרשת אינטרנט 2 האמריקאית והאירופאית.
- . ממשלת הליכוד בתאום עם הסקטור הפרטי תגביר ותעמיק את הפעילות בתחום טכנולוגיית המידע בעיקר בששה תחומי פעולה:

חינוך

נוכח החידושים הטכנולוגיים הרבים והמהירים הצפויים בעידן המידע, חייבת מערכת החינוך להכשיר את בוגריה להיות צרכנים וספקים יעילים של מידע, למהלך כל חייהם. ההון האנושי, הינו משאב חיוני ויקר ערך בעידן המידע, והמקור ליצירתו ופיתוחו הינו ההשקעה בחינוך. בהקשר זה חייבת מערכת החינוך הנוכחית להכשיר דור תלמידים מיומן בטכנולוגיית המידע.

* לימודי השפה האנגלית המשמשת כשפה הגלובלית, יתוגברו בצורה משמעותית.
* הממשלה תפעל למחשוב מערכת החינוך כולה וחיבורה לרשת המידע העולמית לא יאוחר משנת 2003. במסגרת זו יועמדו תשתיות רחבות סרט לשימוש תלמידים במוסדות החינוך והמחקר.

* שימוש ברשתות תקשורת מחשבים יוטמע כחלק אינטגרטיבי ממערך ההכשרה והלימודים ובכלל זה: לימוד מרחוק, קבוצות דיון וסיוע לתלמידים, שימוש במאגרי מידע ממוחשבים כחלק ממערכי השיעורים השונים ודרישה לרמת מיומנות

בסיסית בטכנולוגיית המידע במסגרות החינוך וההכשרה השונות.
* בכל גני טרום חובה וחובה, יופעלו תוכניות הכוללות שימוש במחשבים.
* תלמיד לא יסיים מערכת חינוך יסודי מבלי שרכש מיומנות בסיסית בהפעלה של מחשב, מעבד תמלילים ואינטרנט.
* תלמיד לא יסיים מערכת חינוך תיכונית ללא מידע בסיסי, בנוסף למידע לעיל, בשימוש מושכל במנועי חיפוש, התמצאות במאגרי מידע וטיפול בהם, שימוש בדואר אלקטרוני ושימוש בתוכנות משרד ממוחשב.
* לא יוסמך אדם להוראה, אלא אם יהיה בעל מיומנויות ללמד באמצעות מחשבים, להכין חומרי לימוד ומצגות ממוחשבות ולהשתמש במאגרי מידע מקוונים.

מחקר ופיתוח

הממשלה תקצה תקציבים לעידוד המחקר הבסיסי בתחומי המחשבים והתקשורת ותשתתף עם הסקטור הפרטי בהשקעות במחקר ופיתוח שימושיים. הממשלה תפעל במסגרת זו, לפיתוח תקן עבודה בעברית ברשת.

תשתיות

תשתיות תקשורת מתקדמות, מהירות ורחבות, הינן תנאי הכרחי לשגשוג כלכלי בעידן המידע. דרישות רוחב הסרט הגוברות מיום ליום, והגידול הצפוי בחדירת תקשורת הנתונים לשכבות אוכלוסייה רחבות, מחייבים הערכות רגולטורית מתאימה של הממשלה. העקרונות המנחים למדיניות הממשלתית בתחום זה הינם: תחרות יעילה שתכלול שימוש בטכנולוגיות חדישות להעברת נתונים ובכלל זה שימוש בתשתיות אלחוטיות, לוויניות, כבלים וטכנולוגיות נוספות אשר אינן נמצאות כיום בתחרות אמיתית בישראל.

- * פתיחת שוק התקשורת המקומי לתחרות ממשית לאלתר.
- * פתיחת שוק התקשורת הבינ"ל לתחרות מלאה עד שנת 2002.
- * הממשלה תקצה משאבים כספיים למחקר ופיתוח, בפרוייקטים המוגדרים כ"מילה האחרונה" בתחום תשתיות התקשוב כגון אינטרנט 2, אשר יבטיחו את שימור מעמדה של ישראל בתחום.
- * על הממשלה ליזום מערך הגנה על התשתיות אשר הופכות לקריטיות לכלל הפעילות במשק, עובדה המחייבת היערכות להגנה מפני גורמים פליליים וחבלניים, המבקשים לנצל עובדה זו לרעה.

חקיקה

על הממשלה כיוזמת חקיקה, ליצור סביבה משפטית שלא תעכב את הפעילות הפרטית והציבורית בהיערכותם לעידן המידע. סביבה זו כוללת קידום חקיקה בנושאים הבאים:

- * יישומו של חוק חופש המידע תוך הקפדה על אכיפת חוק הגנת הפרטיות והתקנת תקנות בכל הקשור לתנאי החזקת מידע ושמידתו הנאותה.
- * חקיקה אשר תבטיח את חופש הביטוי וחירות העברת המידע, ותאסור פגיעה ברשתות התקשורת, במאגרי המידע או בצנעת הפרט.
- * התאמת החקיקה לצורכי מסחר אלקטרוני תוך התייחסות לנושאי סחר בינ"ל.
- * הסדרת מעמד משפטי מחייב להתקני זיהוי ואימות אלקטרוניים וקביעת קבילותם של קבצי מידע ורשומות אלקטרוניים כמסמכים מחייבים על-פי דיני הראיות, דיני מסים, רישום וכיוב'.

ממשל זמין

מערכת יחסים חדשה אזרח-ממשל מהפיכת המידע מאפשרת עיצוב מחדש של שיטת הממשל הדמוקרטית ושל מערכת היחסים בין האזרח לממשל. האמירה: "המידע הוא כוח" ידועה משכבר הימים, עתה ניתן טכנית להעביר השלטון לאזרח חלק מהכוח הזה. הביקורת של האזרח על השלטון תהיה יעילה ותכופה יותר, ותביא לשיפור תחושת השותפות של האזרח בחברה הדמוקרטית המודרנית.

האזרח כצרכן שירותים של הממשל.

הטכנולוגיה החדשה מסוגלת לחולל מהפך בירוקרטי. הממשלה כגוף בירוקרטי עצום חייבת להטמיע בתוכה את החדשנות של טכנולוגיית המידע על מנת לייעל את השרות הממשלתי ולהעניק לאזרחים שירותים באיכות ונוחות שאינם נופלים משירותי המגזר הפרטי. קידום השירותים לאזרח בעידן המידע, יעשה באמצעות הצעדים הבאים:

- * כל יחידות הממשל והשלטון המקומי שטרם עשו-כן, יקימו אתרי מידע מתוקשבים שיכללו את כל המידע לו זכאי האזרח, ויהיו אחראים לעדכון השוטף.
- * הממשלה תפעל להקמתם, אחזקתם, עדכוןם ופיתוחם של מאגרי מידע שיוצבו ברשת הלאומית ושבהם יימצא מידע לציבור.
- * הממשלה תפעל להנפקת אמצעי זיהוי אלקטרוניים (כרטיסים חכמים), אשר יחליפו את אמצעי הזיהוי הקיימים ויאפשרו הזדהות וזיהוי ברשת.
- * יחידות הממשל יעמידו את מרבית שירותיהם לשימוש הציבור דרך הרשת, תוך

שמירה על בטחון המידע וזיהוי חד-ערכי של המשתמשים. שירותים אלו יכללו בין היתר, הנפקת תעודות, שינוי ועדכון פרטים, תשלום אגרות ובירור פרטים אישיים.

* הממשלה תטמיע את מערכות הסחר האלקטרוני, בקרב הגופים הממשלתיים השונים, במטרה ליצור מסה קריטית של שימושי סחר אלקטרוני אשר יניעו את כלל המשק.

* הגישה לכלל השירותים תעשה דרך אתר מבוא מרכזי ("שער הממשלה") אשר יתוכנן באופן שיאפשר גישה נוחה, התמצאות קלה ושקיפות המנגנון הממשלתי לאזרח.

צמצום הפער הדיגיטלי

החידושים הטכנולוגיים מגיעים תחילה מטבע הדברים למדינות מפותחות ועשירות ובתוך אותן המדינות לאוכלוסיות היותר מבוססות. הפערים הנוצרים כתוצאה מחדירה אי שוויונית של טכנולוגיית המידע מכונים בספרות המקצועית כ"פערים דיגיטליים".

הטיפול בפערים הללו חייב להתבצע באמצעות הממשלה במהירות וביעילות על מנת

לעשות צדק חברתי עם מאות אלפי בני נוער ומבוגרים שידם אינה משגת לרכוש ציוד וללמוד את המיומנויות הבסיסיות שיידרשו בכל מקום עבודה איכותי בעידן המידע.

השקעה כלכלית זו תוסיף למשק הלאומי כח אדם שיתרום רבות לגידול בתוצר המקומי הגולמי. הממשלה תנקוט במסגרת זו בצעדים הבאים:

* הממשלה תסבסד מחירי התקנת ציוד הדרכה והפעלה שוטפת של מערכות תקשורת מחשבים ואינטרנט במוסדות חינוך, חברה ורווחה המשרתים אוכלוסיות בעיירות ובשכונות הטעונות סיוע.

* הממשלה תקים מרכזי אינטרנט קהילתיים באזורי הפריפריה ובקרב אוכלוסיות בהן היקף החיבור לרשת נמוך. מרכזי האינטרנט יהוו מוקד לימוד ומרכזי תעסוקה מרחוק.

* הממשלה תקים עמדות למתן שירותי ממשל זמין במקומות ציבוריים כדוגמת סניפי רשות הדואר, לשכות משרד הפנים והביטוח הלאומי. עמדות אלו ישמשו אוכלוסייה אשר אינה נגישה לרשת מסיבות שונות.

* הממשלה תפעל להוזלת מחירי האינטרנט ותקשורת הנתונים בישראל למחירי יעד דומים למחירי המשתמשים במתקדמות שבמדינות העולם.

* הממשלה תעודד פיתוחם של כלי הגנה מפני תכנים פוגעים, לטובת קבוצות אוכלוסייה הנמנעת מלהשתמש ברשת מחשש מחשיפה בלתי מבוקרת לתכנים פוגעים.

ג. הממשלה תמשיך לפתח מאגרי מידע ממשלתיים וציבוריים חדשים לביצוע פעילויות משרדיות באמצעות המחשב הביתי והעיסקי. כמו כן תישם הממשלה מודל ממשל זמין ממוחשב במשרדי הממשלה שיאפשר, בין היתר, אפשרות להגשת הצעות מחקר ודיווחים באמצעות האינטרנט.

3. חינוך

א. הממשלה תמשיך ותרחיב את פרויקט "מחשב לכל ילד" שבמסגרתו חולקו כ-100,000 מחשבים בכל המגזרים כולל הערבי והבדואי.

ב. הממשלה תפעיל תוכנית אשר מטרתה לקדם ילדים ובני נוער בישובי ספר ושכונות מצוקה לנושאי מדע וטכנולוגיה על מנת לאפשר להם להחשף לנושאים מדעיים.

ג. ייעשה שימוש בטכנולוגיה של תקשורת מחשבים בכל מקצועות ההוראה הנלמדים בבתי הספר.

ד. הממשלה תמשיך להאיץ את קצב מיחשוב בתי הספר ותחבר אותם בקו תקשורת נתונים ל"אוטוסטרדות המידע".

ה. הממשלה תמשיך ותתמוך בפרויקטים חינוכיים שמטרתם ללמד בני נוער ומבוגרים להשתמש בטכנולוגיה של תקשורת המחשבים להשכלתם, לרווחתם ולהנאתם.

ו. הממשלה תממן תשתית מיוחדת להקמת מרכזי אינטרנט קהילתיים במרכזים ברחבי הארץ.

4. קשר מידע בינלאומיים

- א. הממשלה תמשיך לקיים הסכמים לשיתוף פעולה מדעי, כפי שמתקיימת היום עם 26 מדינות בעולם, במטרה לסייע למוסדות מדע ולמדענים ישראלים לפתח ולהדק שותפויות מחקר.
- ב. הממשלה תיבנה בסיס לחיזוק שיתוף הפעולה המדע-מקצועי בין חוקרים מישראל לבין חוקרים מהרשות הפלשתינית בתחומי מחקר שונים.
- ג. הממשלה תוביל פרויקט הקמת שידרה רחבת פס לקישוריות ישראל לאירופה ולארה"ב בנושא אינטרנט 2.

5. מדע, השכלה גבוהה וטכנולוגיה

- א. הממשלה תמשיך ותיפעל מתוך הכרה שישראל ענייה בחומרי גלם ואוצרות טבע אך עשירה בידע מדעי וטכנולוגי ובפוטנציאל אנושי כביר.
- ב. הממשלה תמשיך ותשקיע בתחומי המחקר והפיתוח המדעי, לאור התרומה הרבה שלהם להגדלת היצוא התעשייתי של ישראל בשנים האחרונות.
- ג. הממשלה תמשיך ותשקיע משאבים במרכזי מידע וטכנולוגיה, במטרה להפוך את ישראל למרכז מדעי טכנולוגי עולמי.
- ד. הממשלה תמשיך בהרחבת ההסכמים המדעיים הדו לאומיים והבינלאומיים מהם שואבת הקהילה המדעית בישראל ידע ומשאבים רבים. ובכך גם מועשר מירקם היחסים הבינלאומיים של מדינת ישראל.
- ה. משרד החינוך ימשיך בריכוז ותיאום נושאי המחקר, המדע, ההשכלה הגבוהה והטכנולוגיה המתבצעים באוניברסיטאות ובמכוני המחקר בכל רחבי הארץ.
- ו. המשרד ידאג לתיאום המחקר הממשלתי במטרה להכין את החברה והכלכלה בארץ ולהצעידה לקראת האתגרים והמשימות של המאה ה-21.
- ז. הממשלה תמשיך ותעודד את מוסדות הלימוד ברמות השונות, לקרב את הלומדים אל האומנות, לענפיה השונים, ולפיתוח היצירתיות, הן באומנות והן בשטחים אחרים.

6. פיתוח תשתיות חלל

- א. הממשלה תמשיך את פעולתה של הסוכנות הישראלית לניצול החלל (סל"ה) מתוך השקפתה כי נושא החלל הינו תחום בעל פוטנציאל טכנולוגי וכלכלי רב עוצמה שעשוי לתרום למעמדה הבינלאומי של ישראל כמדינת היי-טק ולחזק את כלכלתה.
- ב. יימשכו ההכנות לשיגור טלסקופ החלל "טאווקס" לקראת שנת 2001. "טאווקס" הינו טלסקופ החלל שפיתוחו יצר בסיס ידע ומיומנות בתעשייה ובאקדמיה, שיאפשר פיתוח מערכות אופטיות לשוק האזרחי העולמי.
- ג. הממשלה תמשיך בהידוק הקשרים וההשתלבות בפרוייקטים של סוכנויות החלל הבינלאומיות לצורך ניסויים, פיתוח מחקרים, ושיתוף ישראל בפרוייקט תחנת החלל העולמית המוקמת בחלל.

איכות הסביבה

1. כללי

- המאפיינים הטבעיים המיוחדים של ארץ ישראל מחייבים שמירה על איכות הסביבה. הטיפול בסביבה הינו צורך אנושי בעל חשיבות לאומית שלא תמיד הווה מרכיב בסדר העדיפות הלאומי.
- הממשלה הנוכחית העלתה את נושא איכות הסביבה במדרגות סדר העדיפות הלאומיות ותמשיך בכך ביתר שאת על מנת לתת פתרונות הולמים לבעיות איכות הסביבה ובכך לשפר את איכות החיים במדינה, לשמור על מאפייניה הטבעיים,

ולחזק את מעמדה של ישראל בארגוני איכות סביבה גלובליים ואזוריים.

2. הגנה על שמורות טבע וגנים לאומיים

הושלמה חקיקת חוק הגנים הלאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח - 1998, חוק זה מסדיר את איחוד רשות שמורות הטבע והגנים הלאומיים וכולל הוראות ברורות בדבר שיפור וחיזוק סמכויות הרשות לשם הגנה על ערכי טבע ונוף.

3. חיזוק מעמדם של השטחים הפתוחים

חשיבותם ורגישותם של שטחי הנוף הפתוח ימשיכו לקבוע את רמת השימור המתאימים להגנתם. לשטחים הפתוחים יינתן מעמד סטוטורי-תכנוני. בתוכניות מיתאר ארציות, מחוזיות ומקומיות. היא לכך הכינה הממשלה הנוכחית מפות רגישות שטחים פתוחים ובנתה מאגר נתונים ממוחשבים הכוללים שטחים בנויים ושטחים פתוחים במטרה לסייע בתהליך קבלת ההחלטות של מוסדות התכנון לאשר בנייה באזורים שאינם רגישים ולהימנע מבניה בשטחים הרגישים.

4. המשך חקיקה פרטנית בתחום הפיסיקלי ובתחומי התכנון

הממשלה תמשיך בחקיקה שתעודד את השמירה על הנוף והקרקע ע"י מתן קנסות למי שאינם מקיימים את המדיניות ותמריצים חיוביים למקיימה. כמו כן תעלה הממשלה את שיעור הקנסות בעברות סביבתיות ותגביר את מערכת האכיפה באמצעות האגף לתיאום אכיפה שהקימה. הממשלה תמשיך גם במסע ההסברה בנושא הנקיון מתוך כוונה להביא לשינוי בהתנהגות הציבור.

5. צווי ניקיון

הממשלה תמשיך ותפעיל צווי ניקיון לטיפול באזורים ברשות הרבים עם מצבורי פסולת המהווים מטרד לציבור. הצווים יוצאו נגד ראשי רשויות או בעלי נכסים ויחייבו פינוי פסולת תוך 30 יום.

6. ייעול השימוש בקרקע המפותחת

מדיניות הממשלה שננקטה בנושא תוכניות הפיתוח והבינוי הונחתה ע"י העקרון של פיתוח בר-קיימא, שבין עקרונותיו ייעול וחיסכון ומשאבי הקרקע. קווי המדיניות שימשיכו להינקט יכללו:

- הפניית המאמצים לפיתוח המערכות העירוניות הקיימות, תוך הבטחת המבנה העירוני והאיכות.
- תינתן עדיפות לפיתוח ערים קיימות ולהתווית הבינוי בתחום השטח המובנה, רק לאחר מכן יורחבו תחומי הישוב תוך שמירה על פארקים וחיצים ירוקים בין הערים.
- הממשלה תמשיך ותעניק תמריצים לבינוי בערים הקיימות ולשיקום אזורים אורבניים, באמצעות סיוע בהקמת תשתיות ושימוש בכלים פיסיקליים, אדמיניסטרטיביים ותכנוניים.
- הפשרת שטחים לפיתוח תיקבע רק על פי מדיניות התכנון הארצית, תוך שימת דגש על הצורך לטפח התיישבות נרחבת בנגב, בגליל, באזור ירושלים רבתי ובאזורי הביטחון ביהודה ושומרון.
- הממשלה תשלים את פעולתם החוקית, התכנונית והסביבתית של אתרי הכרייה והחציבה ובכלל זה יותנו פעילויות אלה בהבטחת השיקום הנופי.

7. פיתוח תחבורתי

המחסור החמור בקרקעות ובשטחים פתוחים במרכז הארץ מחייב פתרונות תחבורתיים שעיקרם חיסכון בקרקע. התכנון העירוני והמטרופוליטני, צריך שיהיה

משולב המותנה בתכנון תחבורתי תומך ובפתרונות לזיהום הנוצר מפליטת כלי רכב. הממשלה תמשיך בפעולות אכיפה למניעת זיהום אויר מכלי רכב ע"י ניידות לאיתור

זיהום אויר מכלי רכב שכבר פועלות והמשך בדיקת רמת זיהום האוויר של עשרות אלפי רכבים. הממשלה תמשיך ותתן עדיפות לתחבורה הציבורית ע"י הפניית משאבים, הקצאת שטחים, קביעת מחירים אטרקטיביים ופיתוח מערכות מידע משולב על כל אמצעי הנסיעה. המשך מגמה זאת תביא בין השאר, לחסכון במשאבי הקרקע, הקטנת זיהום האוויר, הפחתת הרעש, חסכון במטבע הזר וכמובן לצמצום נגע תאונות הדרכים.

8. הגנה על חופים וים

א. החוף במדינת ישראל הינו משאב מוגבל, הנתון למערכת לחצים גדולה. אי לכך תושלם חקיקת החוק לשמירת הסביבה החופית שהגישה הממשלה שמטרתו להגן לשמור ולשקם את החופים.
ב. הממשלה תמשיך במבצע ניקיון חופים שבמהלכם ינוקו עשרות קילומטרים של קטעי חוף ותקים מאגרי ציוד יעודי לטיפול בזיהומי ים לאורך חופי הים התיכון ומפרץ אילת.
ג. הממשלה תמשיך לאסור בניית בתי מגורים ומלונות דירות לאורך קו החוף ובעורף המרינות.
ד. הממשלה תמשיך בהפחתת הזרמת השפכים לים והפחתת זיהומו ממקורות תעשייתיים ועירוניים. כמו כן יופחתו מוקדי זיהום במפרץ חיפה.
ה. מכיוון שהמערכת האקולוגית, הימית והמדברית באזור אילת פגיעה במיוחד, תכנון העיר והגידול בתיירות יותאמו לכושר הנשיאה הסביבתי. תופסק לחלוטין הזרמת שפכים לים ויוגבר שיתוף הפעולה עם המדינות השכנות למניעת מפגעים סביבתיים ולטיפול בהם.

9. טיפול בפסולת

הפסולת בישראל ובעיקר הפסולת המוצקה והחומרים המסוכנים, מהווים סכנה למי התהום וגורמים מטרדי ריח וחזות קשים ושרפות המזהמות את האוויר. בקדנציה זו הותקנו תקנות חדשות בנושא טיפול בפסולת, שעניינן הפחתת כמויות פסולת במסגרת החוק לאיסוף ופינוי פסולת ומחזורו. ב 1998 סגרה הממשלה את אתר הפסולת הגדול בישראל, אתר חירייה, והחל בהכשרתם של האתרים חבל טליה בצפון ואתר דודאים בדרום. הממשלה תמשיך ותפעל לפתרון משולב של בעיית הפסולת על בסיס הכללים הבאים:
א. הממשלה תמשיך ליישם את תוכנית המתמנות הראשיות תוך שמירה על רמת תפעולן, כמו כן ישוקם אתר "חירייה" שנסגר.
ב. הממשלה תמשיך לעודד למוצרים "ירוקים" ולהטיל אגרות על המזהמים.
ג. יינתנו תמריצים כלכליים ליזמים פרטיים להקמת תעשיות לפתרון משולב, להפחתת פסולת למחזור, לשריפה ולהטמנה.
ה. הממשלה תמשיך במדיניות התקנות שהנהיגה לשיפור הסדרי הטיפול בחומרים מסוכנים במסגרת בטיחות במפעלים.

10. איכות המים בישראל

משאב המים מוגבל ונתון לתנודות חריפות. הממשלה מייחסת חשיבות רבה למניעת זיהום המים בפסולת תעשייתית, בחומרי הדברה, בהתמלחות ובחומרים מסוכנים ורעילים.
א. תופעל תוכנית האב לאגם ההיקוות של הכנרת, שתבטיח שמירה על איכות המים,

פיתוח מבוקר בחופים ושמירת אזורים

- טבעיים ופתוחים.
- ב. יוגבר השימוש בפרוטנציאל הזמין של מי קולחים לחקלאות, לגינון עירוני, לתעשייה ושיקום נחלים.
- ג. תושלם חקיקה שתגביל את תכולת המלחים בצטרגנטים על מנת להביא להפחתת זיהום בקולחים עירוניים המנוצלים להשקייה ומזיקים לגידולים חקלאיים.
- ד. בינוי ותעשייה יוגבלו באופן חמור באזורי ההחדרה כדי לאפשר חילחול מים ולמנוע זיהום נוסף של האקוויפר.
- ה. הימנעות משאיבת יתר מאקוויפר החוף, על מנת לעצור את תהליכי ההמלחה.
- ו. הממשלה תמשיך בתוכנית הרב שנתית שיזמה לשיקום הנחלים, שימור שטחים פתוחים, וסילוק מזהמים. באמצעות הקצאת מים בכמות ובאיכות שתאפשר תפקודם כמרחבים ירוקים לשימור טבע נופש ותיירות.
- ז. תיושם תוכנית המתאר הארצית למשק המים והביוב שגיבשה הממשלה הנוכחית.

11. איכות האויר

- הממשלה תמשיך לטפל באיומים של פחמן דו חמצני, פחמימנים, עופרת, תחמוצת חנקן, גפרית, פחמן חד חמצני, ואוזון בשכבות הנמוכות על מנת להגן על בריאותו ועל הסביבה. המשך הפעילות יתבצע באמצעות הכלים הבאים:
- א. הורדת תכולת הגופרית בדלק לרכב והגברת הפיקוח על זיהום אוויר מכלי רכב.
- ב. שימוש בדלק דל גופרית בתחנות הכוח, תוך מעבר לשימוש בגז טבעי.
- ג. ניטור קפדני ואכיפת אמות מידה מערביות על התעשיות הכבדות ותחנות הכוח ופריסת תחנות ניטור נוספות.
- ד. אכיפה קפדנית של תקני פליטה, כולל שימוש תכוף בצווים אישיים למזהמים ומתן קנסות מרתיעים לכלי רכב ישנים או מזהמים. כמו כן תמשיך הממשלה ותנהיג בדיקות פתע במפעלים לבדיקת עמידה בתקני פליטה.
- ה. עיגון סטטוטורי של תקני זיהום אוויר מודרניים, המחייבים שימוש בטכנולוגיות חדישות.
- ו. הפחתת השימוש ברכב פרטי על ידי עידוד התחבורה הציבורית.

12. חינוך

- הממשלה מכירה בעובדה שהדור הבא הוא זה שיוביל את המערכה על הסביבה ולכן מייחסת חשיבות רבה לפיתוח מודעות וחינוך למעורבות בשמירה על הטבע והסביבה.
- א. הממשלה תסיים את הקמת התשתית לשילוב נושאי איכות הסביבה בתוכנית הלימודים שתעסוק בשמירת טבע ואיכות הסביבה במערכת החינוך הפורמלי והלא פורמלי.
- כמו כן תמשיך הממשלה ותעמיק את הפעילות עם הגיל הרך בנושא איכות הסביבה.
- ב. המשך התוכנית להפעלת מבצעי אימוץ אתרים ע"י בתי ספר, מתנסים ותנועות נוער אשר יטפחו וינקו את האתרים הסמוכים למקום מגוריהם.
- ג. הממשלה תמשיך ותקצה משאבים ושעות לימוד לענין איכות הסביבה, ויוכשרו מורים ומדריכים ברמה גבוהה.

13. שימור מיבנים ואתרי התיישבות

- הממשלה בראשות הליכוד שינתה לראשונה את היחס ותשומת הלב הממשלתיים והציבוריים לנושא שימור אתרים ומבנים היסטוריים בארץ ישראל.
- הממשלה רואה בשימור אתרים ומבנים היסטוריים ובכלל זאת אתרי התיישבות ואתרים הקשורים למורשת ציוניים כלי חשוב בטיפוח הזהות הלאומית ובגיבוש מורשת ומסורת.
- הממשלה בראשות הליכוד היתה ראשונה שגיבשה תוכנית רב שנתית לשיקום אתרים ומבנים ותמשיך להעמיד נושא זה במקום גבוה בסידרי העדיפות הלאומית.
- במסגרת תוכנית זאת תמשיך הממשלה בשיקום של אתרי התיישבות ומורשת ציונית בעלות כוללת של 75 מיליון ש"ח. פעילות שיקום זו תציל מכלייה אתרים הפזורים בכל רחבי הארץ ותהפוך אותם למוקדי תיירות וחינוך.
- הממשלה תמשיך לטפח את ערכי אהבת הארץ וטיפוח זהות יהודית ומורשת ציונית

ע"י שמירה ופיתוח של אתרים בעלי חשיבות היסטורית וארכיטקטונית.

14. מחקר ופיתוח

הממשלה תמשיך ותעמיד משאבים למחקר ולפיתוח "שומי בין תחומי בנושא סביבה ואקולוגיה, כדי להבטיח טיפול מיקצועי וכדי שיהוו מוקד משיכה למדענים מהשורה הראשונה בתחומים רבים. כמו כן מאמינה הממשלה שמחקר ופיתוח ישמשו מנוף מרכזי לפיתוח תעשייתי וכלכלי ותתקצב את משרדי הממשלה הנוגעים בדבר.

15. פעילות בינלאומיות פרלמנטרית בנושא סביבה

א. נושא איכות הסביבה יחוזק ויהיה גורם מרכזי בתיכנון המקצועיות תשופר, התקציבים והסמכויות יוגדלו.
 ב. הממשלה תסיים תיקוני חקיקה ותקנות המישמות ומעגנות עקרונות סביבתיים ובכלל זה חוק החופים, חוק להסדר הטיפול במיפגעי קרינה, חוק למניעת זיהום הים, חוק להגנה על השטחים הפתוחים ותוספת תקנות למניעת זיהום המים וזיהום האויר.
 ג. מדינת ישראל תמשיך לכוון יחסים בינלאומיים ולהדק קשרי שיתוף פעולה בתחומי איכות הסביבה, תצטרף לאמנות ולהסכמים הבינלאומיים ותאמץ תקנים העוסקים בהגנה על משאבי הסביבה.
 כמו כן תהדק הממשלה את שיתוף הפעולה הסביבתי אזורי בים התיכון ובמזרח התיכון ותנהל פרויקטים משותפים עם המדינות השכנות ותמשיך את הפעילות עם הרשות הפלסטינית במסגרת ה- EEC ובמסגרות אחרות ותקים צוותי פיקוח משותפים באזורי קו התפר כדי לאתר מפגעים ולתקנם.

16. זכויות בעלי החיים

א. הממשלה תמשיך ליצור אכיפה מוגברת של הוראות חוק צער בעלי חיים משנת 1994.
 ב. הממשלה תמשיך ותגביר את החינוך לאהבת החי ושמירה עליו בכל מוסדות החינוך.
 ג. הממשלה תמשיך בהפעלת המוקד שהקימה לפעילות חילוץ והצלת חיות במצוקה ותמשיך בהקמת בתי מחסה נאותים לבעלי חיים חסרי בית.
 ד. הממשלה תמשיך להקצות תקציבים לסיוע בעיקור ובסירוס מבוקרים של כלבים וחתולים, בעיקר אלה חסרי בית, וזאת באמצעות סיוע לרשויות המקומיות. כמו כן תגביר הממשלה את ההסברה בקרב הציבור בנושא העיקורים.
 ה. הממשלה תצמצם את הניסויים בבעלי חיים בישראל בהתאם ליעדים שקבע האיחוד האירופי.
 ו. תוגבר האכיפה ותוחמר הענישה כנגד כל מי שיצוד חיות מחמד לצורכי אכילה. הממשלה מעבירה הנחיות מפורשות בנושא זה לפועלים זרים בטרם קבלת אשרת הכניסה לארץ ומזהירה אותם מהעונשים הכבדים הכרוכים בעברה זאת.
 ז. הממשלה תמשיך ותגביר את התמיכה הממלכתית באירגונים הפועלים למען בעלי החיים ורווחתם.

17. מניעת מפגעי רעש

א. הממשלה החלה בפעילות משותפת עם המשטרה לטיפול בעברות של גרימת רעש, בדיקת נוהלי טיפול ואזעקות נכס והכנת פורמטים לקליטה וטיפול בדוחות.
 ב. הממשלה פועלת להפעלת מערך לניטור רעש בעיקר סביב שדות התעופה ומוקדי רעש.
 ג. הממשלה תמשיך בגיבוש קריטריונים בניסוח תקנות למניעת רעש מכבישים במסגרת הועדה הבין משרדית.
 ד. הממשלה תמשיך ותרחיב את מערכת אכיפה לעברות של גרימת רעש שהקימה ותסדיר ברירות משפט לעבריינים.

תרבות ואומנות

1. הממשלה רואה בטיפוח התרבות חלק מן ההוויה הלאומית המתחדשת של העם היהודי בארצו.
אי לכך תמשיך הממשלה ותגביר את הפעולות הנותנות ביטוי למורשת עדות ישראל.
2. הממשלה תמשיך ותפעל להיווצרות אקלים תרבותי אומנותי שיאפשר ביטוי חופשי ליוצר, בלי קשר להשקפת עולמו הפוליטית.
3. לאחר תמיכת שיא של הממשלה ביותר מ 560 מוסדות תרבות ואומנויות, תימשך מגמה זאת ותתפרש למיגוון רחב של מוסדות תרבות.
4. היצירה המקומית תמשיך ותקבל את מלוא התמיכה הן על ידי הגנה על זכויות היוצרים והן על ידי הפצת יצירותיהם בכל הדרכים:
תקשורת אלקטרונית, תקשורת מודפסת, ספריות ציבוריות, תיאטרון וקולנוע והן על ידי תגמול נאות של היוצר.
5. הממשלה תמשיך ותפעל להגדלת היקף ביצועי היצירה המקורית הישראלית בכל ערוצי הרדיו והטלוויזיה ובעיבוד יצירות ספרותיות ודרמטות לרדיו וטלוויזיה ולקולנוע.
6. הממשלה תמשיך ביוזמה לעידוד המוסיקה המזרחית, הקלאסית והפיטניט וזאת במסגרת התוכנית הרב תרבותית שהנהיגה.
7. הממשלה תמשיך ותגביר פעילות תרבותית במגזרים הערבי והדרוזי כגון שבוע התרבות הערבית שנערך ביותר מ 30 ישובים ערביים.
8. לאור הצלחת פעילויות סל תרבות כגון "חליל הקסם" תרחיב הממשלה פעילויות מסוג זה במיוחד בפרפריות.
9. הממשלה תמשיך במגמה של הוספת ספריות ציבוריות ותגדיל את התמיכה בהן. הממשלה תרחיב את מספר הספריות המחוברות לאינטרנט ותמשיך בהשבת מערכות המחשב שלהן.
10. הממשלה בשיתוף הקרן לחייל המשוחרר ימשיכו בתכנית "תרבות 10" שיזמו במסגרתה יוצע לחייל המשוחרר מנוי בין תחומי מיוחד לתרבות הישראלית.
11. הממשלה תמשיך ותיתמוך בחפירה הארכיאולוגית ושיחזור ההיסטוריה של ארץ ישראל ושל עם ישראל.
12. הממשלה תמשיך בתמיכה בשירות הסרטים הישראלי ממלכתי אשר הפיק במהלך שנת 1998 כ 60 סרטים וקלטות עזר בנושאי: עליה וקליטה, איכות הסביבה, צבא ובטחון, בריאות, בטחון בדרכים ועוד.

קידום מעמד האישה

זכות האישה לשוויון הזדמנויות חברתי, כלכלי, משפטי ותרבותי נמנית על עקרונות היסוד של מדינת ישראל.

1. כללי

ממשלת הליכוד תמשיך במאבק לקידום מעמד האישה בחברה הישראלית. במהלך כהונת ממשלת הליכוד הושם דגש רב על קידומן ושילובן של ציבור הנשים בכל תחומי החיים.
מטרתה של ממשלת הליכוד להביא לכך שבמאה הבאה ציבור הנשים בישראל יגיע לשוויון הזדמנויות אמיתי וישתלב בצמרת העשייה הכלכלית והפוליטית, כך שנושא קידום מעמד האישה יוטמע ויושרש בקידומן ושילובן של הנשים באמצעות העדפה מתקנת.

2. גופים ממלכתיים לקידום מעמד האישה

ממשלת הליכוד תרחיב את פעילות הרשות לקידום מעמד האישה שהקימה. גוף זה פועל כגוף מתאם בין כל הגופים הפועלים בתחום זה בישראל כחידת סמך במשרד ראש הממשלה. הרשות שהקימה ממשלת הליכוד תמשיך ותפעל, בין השאר, לגיבוש מדיניות בתחום השוויון בין המינים, מניעת אפליה נגד נשים ועידוד פעולות למניעת האלימות כלפי נשים.

3. ייצוג נשים במוקדי הכרעה

ממשלת הליכוד תמשיך ותפעל לייצוג אמיתי של ציבור הנשים בכל מוקדי קבלת ההחלטות במדינה, מאחר והמישור הפוליטי והציבורי הוא אחד האמצעים העיקריים לקידום השוויון בין המינים. ממשלת הליכוד תמשיך ביתר שאת בהבטחת ייצוג הולם לנשים בכל הרשויות הממלכתיות והציבוריות, לרבות דירקטוריונים של חברות ציבוריות.

4. תעסוקה

הרשות לקידום מעמד האישה שהקימה ממשלת הליכוד תמשיך ותפעיל לשילוב מספר רב יותר של נשים במעגל התעסוקה ולהכשרתן למקצועות המבוקשים בשוק,

שבצידם הכנסה גבוהה יותר. הרשות תעקוב אחרי יישום חוק שכר שווה, חוק שיוויון הזדמנויות בתעסוקה וחוק שכר מינימום ותאכוף אותם. במהלך כהונתה, החליטה ממשלת הליכוד על איסור חתימת חוזים עם גופים כלכליים המפלים עובדים על יסוד מין, גזע או לאום. ממשלת הליכוד תמשיך בתוכניתה לבחינת השכר והקידום של נשים בשירות הציבורי ובאמצעות הפליה מתקנת תביא לצמצום הפערים הקיימים. ממשלת הליכוד תביא להרחבת מערכת השירותים החינוכיים והחברתיים לילדי מדינת ישראל, לרבות מעונות לגיל הרך והרחבת מסגרת יום לימודים ארוך, זאת על מנת לאפשר יום עבודה לשני ההורים. כמו כן, תפעל הממשלה על מנת להביא לכך שהוצאות עבור מטפלת, יוכרו לצרכי מס. הממשלה תמשיך ותתמוך בארגוני הנשים במגזרים השונים.

5. חינוך

חינוך לשוויון בין המינים נועד לעצב אזרחים שווי זכויות והזדמנויות, על מנת

למצות את הפוטנציאל של שני המינים שבוגרים בחברה שיוויונית. הממשלה בשיתוף מערכת החינוך ימשיכו ביוזמה להקצאת חלק נכבד בתוכנית הלימודים להחדרת עקרון השוויון בין המינים החל מהגיל הרך וכלה בשכבות הבוגרות.

6. אלימות כלפי נשים

הליכוד יפעל להמשך יישום מדיניות הממשלה נגד תופעת האלימות כלפי נשים, אלימות במשפחה ואלימות נגד קטינים. הליכוד יפעל שהרשות לקידום מעמד האישה שהקימה הממשלה, תמליץ ותפעל בתיאום עם משרדי הממשלה האחרים, נגד תופעת האלימות והטרדה המינית נגד נשים על צורותיה וביתר שאת. הממשלה תמשיך להגדיל את המשאבים למקלטים לנשים מוכות והחזקתם השוטפת, למרכזי הסיוע ולמרכזי הסיוע לנפגעות תקיפה מינית. הממשלה תמשיך ותפעל להביא לכך שתופעת האלימות נגד נשים בחברה הישראלית תטופל באופן יסודי ותוגבר אכיפת החוקים שנועדו להלחם באלימות נגד נשים.

7. קבוצות ייחודיות

ממשלת הליכוד תמשיך בפעולתה להביא לשינוי יחסן של הרשויות לנשים העולות ולאמהות החד הוריות. לשם כך הקימה הממשלה הנוכחית מערך סיוע המאפשר לבעלות המקצוע שבהן להשתלב בשוק העבודה בישראל ואת האחרות תעביר הסבה

מקצועית.

ממשלת הליכוד תמשיך ותתמוך בארגוני הנשים במגזרים השונים ותפעל לפתרון אי השוויון של הנשים בהתיישבות בזכותן על הקרקע ובזכותן לחברות במושב על כל הזכויות הנלוות לכך.

8. בריאות האישה או זכויות הריון ולידה

הליכוד יפעל להמשך מדיניות הממשלה לצמצום הפערים בין מדדי הבריאות של נשים וגברים. הליכוד יפעל כדי שהממשלה תגדיל את המשאבים המוקצבים לקידום

בריאות האישה.
 תימשך התמיכה בזכותה של עובדת הנמצאת בשמירת הריון או מטופלת בבעיית אי פריון להיעדר מהעבודה לצורך שמירת הריונה או טיפוליה.
 תימשך זכותה של אישה בהריון להיעדר מן העבודה על חשבון ימי מחלה, הוצאות הטיפוליים יהיו מוכרות במס הכנסה.

משפט וחוק

הממשלה פעלה, לאורך כל שנות כהונתה, לחיזוק שלטון החוק ולביצור הדמוקרטיה בישראל.

1. מערכת המשפט

הממשלה אישרה רפורמה מרחיקת-לכת במבנה בתי המשפט, על-פי המלצות ועדה בראשות כב' השופט אור. יישומה אמור להקל באופן משמעותי על העומס המוטל על בתי-המשפט השונים, ולאפשר סיום הליכים משפטיים, אזרחיים ופליליים, בפרקי זמן סבירים.
 לצורך יישום הרפורמה אושרו 60 תקנים חדשים לשופטים. תוספת כח-אדם שיפוטי בהיקף כזה הינה חסרת תקדים.
 כמו-כן הושקעו משאבים נכבדים בבניית היכלי משפט ברחבי הארץ, ובהקמת מערכת מחשוב מודרנית בבתי-המשפט.

2. חקיקה

הממשלה הביאה לכנסת ולועדת השרים לענייני חקיקה ואכיפת החוק שורה של חוקים חשובים:
 * חוק חופש המידע
 * חוק איסור הלבנת הון
 * חוק ההסגרה
 * חוק הגנה על חושפי שחיתויות.
 * חוק השב"כ
 * חוק למניעת הטרדה מינית
 * חוק החברות החדש
 חקיקה זו מסמלת את מחויבותה של הממשלה לחיזוק איכותה של הדמוקרטיה הישראלית, במגוון רחב של מישורים.
 בנוסף לכל אלה, פעלה הממשלה לחיזוק כוחה של פרקליטות המדינה, להשלמת פריסתה של הסנגוריה הציבורית בכל המחוזות במדינה, ולהענקת תנופה לרעיון הגישור, במגמה לאתר דרכים חלופיות ליישוב סכסוכים בהסכמה, מחוץ לכתלי בית המשפט.
 הממשלה תוסיף לפעול לקידומו של שלטון החוק - ולהבטיח את עקרון השלטון בפני החוק ללא משוא פנים.
 הממשלה תפעל להעמקת החינוך לדמוקרטיה בקרב כל חלקי הציבור, תוך הפניית המשאבים הדרושים לכך.
 הממשלה תוסיף לראות בחיזוק עצמאותה של מערכת המשפט יעד חיוני, לשם הבטחת עקרון היסוד של הפרדת הרשויות - ותקצה לרשות השופטת את הכלים הנאותים לביצוע משימתה; מתן שירות הולם ויעיל לכלל אזרחי ישראל.

איכות הסביבה בישראל לקראת שנות ה-2000

הממשלה הנוכחית העלתה את נושא איכות הסביבה במדרגות סדר העדיפות הלאומיות ותמשיך בכך ביתר שאת על מנת לתת פתרונות הולמים לבעיות איכות הסביבה ובכך לשפר את איכות החיים במדינה, לשמור על מאפייניה הטבעיים, ולחזק את מעמדה של ישראל בארגוני איכות סביבה גלובליים ואזוריים.
 מדינת ישראל של שנות ה-2000 תהיה מחויבת לנושאי איכות חיים והסביבה. היא תידרש לפתור את הקונפליקטים הסביבתיים הבווערים, המאיימים על המשאבים הטבעיים של המדינה ופוגעים בעתידנו המשותף.
 לשם כך נחוצים הגברת המודעות לשיקולים סביבתיים בהליך קבלת ההחלטות, ואיזון בין צרכי הפיתוח לצורכי הסביבה.

1. שמירה על השטחים הפתוחים ועתודות הקרקע

הביקוש הגובר לשטחי בנייה מחד, ומצוקת השטחים הפתוחים במדינת ישראל מאידך, מחייבים מתן מענה קרקעי משולב לצורכי הבינוי ולהגנה על תבנית נוף המולדת. ממשלת הליכוד תפעל לקדם מדיניות לאומית לפיתוח בר קיימא וליישומה, תוך שמירה על הנוף והקרקע ושימוש חסכוני ויעיל במשאבים אלה.

א. הגנה על שמורות טבע וגנים לאומיים

הושלמה חקיקת חוק הגנים הלאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח - 1998, חוק זה מסדיר את איחוד רשות שמורות הטבע והגנים הלאומיים וכולל הוראות ברורות בדבר שיפור וחיזור סמכויות הרשות לשם הגנה על ערכי טבע ונוף - חוקים אלה יאכפו בהקפדה.

ב. שימור אזורים בעלי חשיבות נופית טבעית

אזורים בעלי חשיבות נופית או טבעית אשר מעמדם הסטוטורי אינו מעניק להם הגנה, יוכרזו כשטחים לשימור. בין אזורים אלה נכללים: חופי הים והאגמים, עמק החולה, פארק השרון, רמות מנשה, שיפולי השומרון המערביים, הרי ירושלים, חולות אשדוד, מרחבי חול ודיונות בדרום מישור החוף, "ארץ המכתשים" ואזור מזרח הרמון.

ג. מדיניות לאומית לפיתוח בר קיימא

- חיזוק מעמדם של השטחים הפתוחים. חשיבותם ורגישותם של שטחי הנוף הפתוח יקבעו את רמת השימור המתאימה להגנתם. לשטחים הפתוחים יינתן מעמד סטטרי-תכנוני בתוכניות מתאר ארציות, מחוזיות ומקומיות.
- ייזום חקיקה הצהרתית, המחייבת מוסדות המדינה לשמירה על הנוף הפתוח ועל משאבי הקרקע ולפעילות חסכונית ויעילה במשאבים אלה.
- ייזום חקיקה פרטנית בתחום הפיסקלי ובתחומי התכנון, שתעודד את השמירה על הנוף והקרקע על ידי מתן תמריצים שליליים למי שאינם מקיימים את המדיניות ותמרוץ חיובי למקיימיה.

ד. ייעול השימוש בקרקע המפותחת

- מירב המאמצים יופנו לפיתוח המערכות העירוניות הקיימות, תוך הבטחת המבנה האיכותי, הרוויית הבינוי ושמירה על אזורי חיץ ירוקים.
- יוענקו תמריצים לבינוי בערים קיימות ולשיקום אזורים אורבניים, באמצעות סיוע בהקמת תשתיות ושימוש בכלים פיסקליים, אדמניסטרטיביים ותכנוניים.
- הפשרת שטחים לפיתוח תיקבע רק על פי מדיניות התכנון הארצית.
- תינתן עדיפות לקריות תעסוקה מרכזיות קיימות, שיפעלו תחת תקנים ונהלים מחייבים של איכות הסביבה.
- תכניות פיתוח יחויבו בתסקיר, שיציג את מידת היעילות של השימוש בקרקע.
- תוסדר פעולתם החוקית, התיכנונית והסביבתית של אתרי הכרייה והחציבה, כולל שיקום נופי.
- יופסק שוד החולות במישור החוף הדרומי. יושקעו משאבים למציאת פתרונות חלופיים לאספקת החול והבנייה.

2. מדיניות תחבורה - פיתוח מיידי של רכבות

מנקודת הראות של המשק הלאומי, פיתוח מערכות תחבורה רבות קיבולת, על מגוון אמצעי ההסעה הציבוריים, הוא הדרך העדיפה עתה לפיתוח מערכות התחבורה בארץ. היא תביא להקלת מצוקת התנועה באזורים עירוניים צפופים תוך

צמצום של מפגעי תאונות דרכים, בעיות חנייה, זיהום אוויר ורעש. האחריות, הסמכות והתקציבים הקשורים למערכות התחבורה כולן (פיתוח רכבות, פיתוח כבישים, הפעלת תחבורה ציבורית בתחום הבין עירוני והעירוני וכדומה). יאוחדו תחת קורת גג אחת ויהיו באחריות משרד ממשלתי אחד. - בפיתוח מערכת התחבורה, יושם דגש על פיתוח משולב של מגוון אמצעי התחבורה הציבוריים הנמצאים בפיגור, לעומת השקעות בתשתית כבישים. בעדיפות ראשונה, לפיתוח בתחום התחבורה, תעמוד הקמת מערכת רכבות פרברים

במטרופולין ת"א, ומערכת מסילתית מהירה בין הערים הגדולות. לשם כך יוגדלו היקפי התקציבים המיועדים לפיתוח הרכבת. - באזורים העירוניים, יושם הדגש על פתרונות של הסעה ציבורית במטרה לאפשר לציבור להגיע ליעדיו ביתר מהירות ויעילות. כדי להפחית את מפגעי זיהום האוויר

והרעש בערים הראשיות תקום מערכת ניטור סביבתית קבועה. יישמו תקני סביבה מחמירים להגנה מפני זיהום האוויר ורעש. - בתחום פיתוח מערכות הכבישים, יושם הדגש על שדרוג כבישים קיימים, בתכנון והתווית רשת הכבישים. יושם דגש על היבטי הסביבה ובכלל זאת, שימור שטחים פתוחים, ערכי טבע נוף ומורשת, וכן צמצום מפגעי בטיחות, זיהום אוויר, רעש ותאונות דרכים.

3. הגנה על החופים והים

חופי ישראל -נוף הולך ונעלם. חוף הים התיכון של ישראל הוא משאב במחסור, המצוי תחת איום הולך וגובר. מתוך 190 ק"מ של חופים, תפוסים 60 ק"מ על ידי מתקני תשתית, מחנות צבא ושטחי תעשייה - וסגורים בפני הציבור. בחינת מכלול התכניות המוקדמות על ידי גורמים שונים לאורך החופים מעלה כי לא קיים כמעט קילומטר אחד רצוף הפנוי מיוזמת פיתוח כלשהיא... אין ספק כי אם תמשיך מגמה זו של "עסקים כרגיל" תגרם לחופי הארץ פגיעה בלתי הפיכה, ומשאב טבעי וציבורי זה יעלם לחלוטין. ממשלת הליכוד תקדם חוק חופים הקובע כי מדינת ישראל רואה בחוף הים נכס ציבורי בעל חשיבות לאומית עליונה להגנה עליו ולשימורו. הוראות החוק ינחו את השיקולים, הפעולות והליכי קבלת ההחלטות של הרשויות בכל הנוגע לסביבה החופית, וכן את פעילות כלל הציבור בחוף. עקרונות החוק והמסגרת המשפטית יבטיחו פיתוח בר-קיימא של חוף הים, להנאת ולטובת הציבור והדורות הבאים, והוא יאופיין ע"י:

- זכות מעבר חופשי לציבור אל החוף ולאורכו.
- יישמר המבט החופשי אל החוף והים כחלק מזכות הציבור לשמירת החוף כמשאב ציבורי.
- לאורך החופים יותר קיומם של שימושים ציבוריים בלבד בעלי זיקה לחוף ולים כגון שטחים פתוחים, חופי רחצה, ספורט ונופש.
- מניעת קיומם של שימושים פרטיים לאורך החופים, ומניעת הפיכת שטחי עתודה לתיירות ונופש לשכונות למגורי יוקרה.
- ייקבעו מנגנונים לשיתוף הציבור בהחלטות לגבי תכניות פיתוח הנוגעות לחופים.
- רשויות המדינה יחוייבו באיסוף מידע ובעריכת סקרים על המערכת החופית והימית, מידע אשר יהווה בסיס לכל תכנון ולכל התייחסות למדיניות הטיפול בחופים. כמו כן יבוצע ניטור קבוע של מצב החוף והים.
- כל תכנית פיתוח בחוף או בים תחוייב בעריכת תסקיר השפעה על הסביבה, אשר יכלול חלופות לתכנית המוצעת, כולל חלופת אי-ביצוע, ניתוח עלות-תועלת של כל

אחת מן החלופות, סקר מלא על ערכי הטבע והנוף בחוף, כולל סקר נופי, וכן דרכים לצמצום הנזק.

- ייקבעו אמצעים לטיפול ולהגנה על החופים החוליים, אמצעים למניעת הפרעות לזרימת החול החופי, וכן דרכים לשיקום נזקים לחופים שנפגעו בעבר.
- ייקבעו מנגנונים לפתרון בעיית זיהום הים, בהתאם לאמנות בינלאומיות.
- תובטח שמירתם של ערכי הטבע והנוף בסביבה החופית והימית על ידי הכרזה על שמורות טבע בים ובחוף.
- מוסדות התכנון יכינו ויאמצו מדיניות כוללת לניהול, שימור ופיתוח חופי הים.

מדיניות זו תעוגן בתכנית מתאר ארצית מעודכנת לחוף ולים. - וועדת תכנון ארצית, שבאחריותה שמירת עקרונות החקיקה והתכנון, תבחן

באופן מקצועי את תוכניות הפיתוח בחוף ובים בהתאם לתסקירי ההשפעה על הסביבה.

4. טיפול משולב בפסולת

הפסולת בישראל, ובעיקר הפסולת המוצקה והחומרים המסוכנים, מהווה סכנה למי התהום וגורמת מטרדי ריח וחזות קשים ושרפות המזהמות את האוויר. בהעדר מיחזור, נגרם בזבוז משאבים ונוצר מחסור בקרקעות לאתרי הטמנה. בקדנציה זו הותקנו תקנות חדשות בנושא טיפול בפסולת, שעניינן הפחתת כמויות פסולת במסגרת החוק לאיסוף ופינוי פסולת ומחזורו. ב-1998 סגרה הממשלה את אתר הפסולת הגדול בישראל, אתר חירייה, והחל בהכשרתם של האתרים חבל טליה בצפון ואתר דודאים בדרום. הממשלה תמשיך ותפעל לפתרון משולב של בעיית הפסולת על בסיס הכללים הבאים:

5. שיתוף הציבור בהליכי תכנון ושקיפות מידע

מעורבות הציבור בהליך קבלת החלטות ובמיוחד בהליכי תכנון בתכניות בעלות השלכות סביבתיות הנה תנאי חיוני להבטחת איכות החיים והרווחה של תושבי הארץ.

- יש לעודד מעורבות ציבורית ברמה הארצית והמקומית בנושאי תכנון וסביבה.

- יש לקדם כללים ותקנות המחייבים יזמים להציג בפני הציבור את תוכניותיהם וההשלכות הסביבתיות שלהן.

- יש לקדם כללים לבחירת נציגי ציבור בועדת התכנון, בכדי למנוע בחירה של בעלי עניין כלכלי כנציגי הציבור הרחב.

6. איכות המים במאגרים ושיקום הנחלים

משאב המים מוגבל ונתון לתנודות חריפות. הממשלה מייחסת חשיבות רבה למניעת זיהום המים בפסולת תעשייתית, בחומרי הדברה, בתמלחות, בחומרים מסוכנים ורעילים, במזבלות פראיות ובדליפות דלקים, שמנים וביוב.

- תגובת תכנית אב לאגן ההיקוות של הכנרת, שתבטיח שמירה על איכות המים, פיתוח מבוקר בחופים ושמירת אזורים טבעיים ופתוחים. יש לפעול למציאת פתרון הולם לבעיית זיהום נחלי הגליל והגולן.

- יוגבר השימוש בפוטנציאל הזמין של מי קולחין לחקלאות, לגינון עירוני לתעשייה ולשיקום נחלים, ותודגש מציאת פתרונות להשבת מים.

- בינוי ותעשייה יוגבלו באופן חמור באזורי ההחדרה כדי לאפשר חלחול מים ולמנוע זיהום נוסף של האקוויפר.

- הימנעות משאיבת יתר מאקוויפר החוף, על מנת לעצור את תהליכי ההמלחה.

- נחלי ישראל ינוקו מזיהומים וישוקמו באמצעות הקצאת מים בכמות ובאיכות שתאפשר תפקודם כמרחבים ירוקים לשימור טבע, נופש ותיירות.

- תושלם ותיושם תכנית המתאר הארצית למשק המים שגיבשה הממשלה.

7. איכות האוויר

הממשלה תמשיך לטפל באיומים של פחמן דו חמצני, פחמימנים, עופרת, תחמוצת חנקן, גופרית, פחמן חד חמצני, ואוזון בשכבות הנמוכות על מנת להגן על בריאותם ועל הסביבה. המשך הפעילות יתבצע באמצעות הכללים הבאים:

- הורדת תכולת הגופרית בדלק לרכב והגברת הפיקוח על זיהום אוויר מכלי רכב.

- שימוש בדלק דל גופרית בתחנות הכוח, תוך מעבר לשימוש בגז טבעי.

- אכיפת אמות מידה מערביות על התעשיות הכבדות ותחנות הכוח ופריסת תחנות ניטור נוספות.

- אכיפה קפדנית של תקני פליטה, כולל שימוש תכוף בצווים אישיים למזהמים ומתן קנסות מרתיעים לכלי רכב ישנים או מזהמים. כמו כן תמשיך הממשלה ותנהיג בדיקות פתע במפעלים בדיקת עמידה בתקני פליטה.

- עיגון סטטוטורי של תקני זיהום אוויר מודרניים, המחייבים שימוש

בטכנולוגיות חדישות.
- הפחתת השימוש ברכב פרטי על ידי עידוד התחבורה הציבורית.

8. שימור מערכות אקולוגיות

ארץ ישראל נמצאת בנקודת מפגש של שלוש יבשות ועל כן נתברכה במגוון גדול של בעלי חיים וצמחי בר ייחודיים ונדירים שהם חלק בלתי נפרד מנוף ארצנו ומיופיה,

תורמים להתפתחותה בתחומים רבים, ומהווים מערכת טבעית מיוחדת במינה שיש

לשמרה. בעולם גוברת המודעות אף לחשיבות השמירה על מגוון מינים כמקור אפשרי לפיתוח וטיפול מוצרי מזון, תרופות, חומרי הדברה וכיו"ב. הערך הרגשי - מוסרי בשימור הסביבה חשוב ביותר מן הבחינה החינוכית, להעמקת הקשר בין האדם לסביבתו. הממשלה תדאג לכך:

- בתי גידול נדירים ומערכות אקולוגיות ייחודיות ישמרו כמכלול במרחב הטבעי שלהם.

- המחקר והטיפול במינים של צומח ובעלי חיים העומדים בפני הכחדה - יחוזק ויתוגבר במשאבים.

9. זכויות בעלי חיים

- הממשלה תמשיך ליצור אכיפה מוגברת של הוראות חוק צער בעלי חיים משנת 1994.

- הממשלה תמשיך ותגביר את החינוך לאהבת החי ושמירה עליו בכל מוסדות החינוך.

- הממשלה תמשיך בהפעלת המוקד שהקימה לפעילות חילוץ והצלת חיות במצוקה ותמשיך בהקמת בתי מחסה נאותים לבעלי חיים חסרי בית.

- הממשלה תצמצם את הניסויים בבעלי חיים בישראל בהתאם ליעדים שקבע האיחוד

האירופי.

- תוגבר האכיפה ותוחמר הענישה כנגד כל מי שיצוד חיות מחמד לצורכי אכילה.

הממשלה מעבירה הנחיות מפורשות בנושא זה לפועלים זרים בטרם קבלת אשרת הכניסה לארץ ומזהירה אותם מהעונשים הכבדים הכרוכים בעברה זו.

- הממשלה תמשיך ותגביר את התמיכה הממלכתית בארגונים הפועלים למען בעלי החיים ורווחתם.

10. מניעת מפגעי רעש

- הממשלה החלה בפעילות משופת עם המשטרה לטיפול בעברות של גרימת רעש, בדיקת נוהלי טיפול ואזעקות נכס והכנת פורמטים לקליטה וטיפול בדוחות.

- הממשלה פועלת להפעלת מערך לניטור רעש בעיקר סביב שדות התעופה ומוקדי רעש.

- הממשלה תמשיך בגיבוש קריטריונים בניסוח תקנות למניעת רעש מכבישים במסגרת הועדה הבין משרדית.

- הממשלה תמשיך ותרחיב את מערכת האכיפה לעברות של גרימת רעש שהקימה ותסדיר ברירות משפט ועבריינים.

11. מחקר, פיתוח וחינוך בנושאי סביבה וטבע

הממשלה תעמיד משאבים למחקר ולפיתוח יישומי בין - תחומי בנושאי סביבה ואקולוגיה, כדי להבטיח טיפול מקצועי וכדי שיהוו מוקד משיכה למדענים

מהשורה הראשונה בתחומים רבים.

הדור הבא הוא שיוביל את המערכה על הסביבה. ישנה חשיבות רבה לפיתוח

מודעות ולחינוך למעורבות בשמירה על הטבע והסביבה לכן:

- ישולבו תכניות לימוד העוסקות בשמירת טבע ואיכות הסביבה במערכת החינוך הפורמאלי והלא פורמאלי.

- יוקצו משאבים ושעות לימוד לעניין זה, יוכשרו מורים ומדריכים ברמה גבוה.

- מחקר ופיתוח ישמשו מנוף מרכזי לפיתוח תעשייתי וכלכלי.

יימשכו התוכניות להפעלת מבצעי אימוץ אתרים ע"י בתי ספר, מתנ"סים ותנועות נוער אשר יטפחו וינקו את האתרים הסמוכים למקום מגוריהם.

12. שימור מבנים ואתרים

הממשלה בראשות הליכוד שינתה לראשונה את היחס ותשומת הלב הממשלתיים והציבוריים לנושא שימור אתרים ומבנים היסטוריים בארץ ישראל. הממשלה רואה בשימור אתרים ומבנים היסטוריים וארכיאולוגיים ובכלל זאת אתרי התיישבות ואתרים הקשורים למורשת הציונית כלי חשוב בטיפוח הזהות הלאומית ובגיבוש מורשת ומסורת. היא תוסיף ותפעל לעידוד שימורם באמצעות הכנת רשימות השימור המחוזיות ועיגוןן הסטטוטורי באמצעות החינוך ועל ידי הקצאת משאבים במסגרת תקציב המדינה.

13. ירושלים והרי יהודה

טיפוח דמותה של ירושלים כעיר בירה וכמרכז בינלאומי דתי ורוחני מחייב קבלה של עקרונות שימור סביבה וטבע ופיתוח בר קיימא.
- בפיתוח העיר יושם דגש על שימור מבנים ומרקמים בעלי ייחוד היסטורי וארכיטקטוני שיוקנה להם תוכן התואם את צרכי החברה היום. כן תובטח פתיחות מבטי הנוף הייחודיים לירושלים.
- לחיזוק אופייה הייחודי של ירושלים כעיר של "הרים סביב לה" תשמר טבעת ירוקה סביב העיר ותבדיל בחדות בין המרחב הבנוי למרחב הפתוח.
- במרחב הרי יהודה, הריאה הירוקה הפתוחה והרצופה החשובה ביותר במדינת ישראל, ישמר בקפדנות האופי הכפרי והפתוח.
- גבולות העיר ירושלים יקבעו כך, שמרכז הכובד של האוכלוסיה היהודית לא יעבור מערבה אלא יחוזק בתחומי הגבולות המוניציפאליים הקיימים.

14. שיתוף פעולה בין מדינות האזור

בעיות סביבתיות וערכי טבע ונוף אינם תחומים בגבולות מדיניים. לפעולות אנטי סביבתיות בנעשות במדינה אחת, ישנן השלכות על כלל האזור. הסכמי השלום עם מצרים וירדן והסכמי הביניים עם הפלשתינאים יוצרים הזדמנויות לשיתוף פעולה בין-אזורי בנושאי סביבה. ממשלת הליכוד תפעל לקידום:
- שיתוף פעולה סביבתי-אזורי, ניהול פרויקטים משותפים עם המדינות השכנות, המשכת הפעילות עם הרשות הפלשתינאית והקמת צוותי פיקוח משותפים כדי לאתר מפגעים ולתקנם.
- מחקר וטיפול בבעיות סביבתיות.
- הגנה משותפת על ערכי טבע ונוף.
- שימור מערכות אקולוגיות חוצות גבולות.
- תכנון כלכלי ותיירותי משותף מלווה בתנאים סביבתיים קפדניים.

15. קידום המגמות הסביבתיות בישראל

כדי לעודד ולייעל את הטיפו בנושאי הסביבה, תפעל הממשלה לקידום הנושאים הבאים:
- המשרד לאיכות הסביבה יחזק כמשרד עצמאי, מקצועי, בעל תקציב וסמכויות, ויהווה גורם חשוב בתכנון.
- חקיקה והתקנת תקנות המיישמות ומעגנות עקרונות סביבתיים ובכלל זה חוק להגנה על השטחים הפתוחים, חוק להבטחת הזכות למידע, תקנות תסקירי השפעה על הסביבה, תקנות מיחזור, תקני רעש וזיהום אוויר, הגבלות על אזורי תנועת רכבי שטח וכיו"ב.
- הצטרפותה של מדינת ישראל למירב האמנות וההסכמים הבינלאומיים, אימוץ תקני ההגנה על משאבי הסביבה והקפדה על קיומם.
- הכנסת שיקולי כלכלה סביבתית, לתמרוץ המערכת המשקית כדי שתפעל בדרך ידידותית לסביבה: הכללת העלות הסביבתית בתחשיבי עלות-תועלת, הקמת קרנות על בסיס "המזהם משלם", היטלי פיתוח, מסי פליטה ודומיהם.

[חזרה לדף הרשימה](#)

© כל הזכויות שמורות, 1999, מדינת ישראל.
נשמח לקבל את הערותיכם והצעותיכם לכתובת: feedback@www.knesset.gov.il